

3. SZÁMÚ MELLÉKLET (A PÁLYAMUNKA BORÍTÓLAPJÁNAK MINTÁJA)

**37. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció**

Budapest, 2025. március 24–26.

Rendező intézmény:
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Állam- és Jog-
tudományi Szekció

A társasági határozatok bírósági felülvizsgálata

Kézirat lezárásának dátuma:

2024.11.28.

3. SZÁMÚ MELLÉKLET (A PÁLYAMUNKA BORÍTÓLAPJÁNAK MINTÁJA)

**37. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció**

Budapest, 2025. március 24–26.

Rendező intézmény:
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

The judicial review of corporate resolutions

**Completion of Manuscript:
28.11.2024.**

Nyilatkozom arról, hogy a dolgozat érdemi tartalmát illetően, a dolgozat készítéséhez nem használtam fel mesterséges intelligenciát.

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	5
I. FEJEZET	6
A JOGINTÉZMÉNY KIALAKULÁSA ÉS FEJLŐDÉSE NAPJAINKIG	6
II. FEJEZET	11
A TÁRSASÁGI HATÁROZATOK BÍRÓSÁGI FELÜLVIZSGÁLATA A PTK. SZABÁLYAI ALAPJÁN	11
<i>A felülvizsgálat tárgya, a határozat</i>	11
<i>A határozat felülvizsgálatának okai</i>	12
<i>A peres felek</i>	14
<i>A határozat hatályon kívül helyezése iránti kereset és annak benyújtására nyitva álló határidő</i>	18
<i>A perindítás joghatása</i>	21
<i>A jogsértő társasági határozatok felülvizsgálata a francia magánjogban</i>	23
III. FEJEZET	26
A JOGSÉRTŐ HATÁROZATOK A BÍRÓI GYAKORLATBAN	26
Hatályon kívül helyezett társasági határozatok a bírói gyakorlatban	26
<i>Tartalmukban sérelmes határozatok</i>	26
<i>Formailag sérelmes határozatok</i>	29
Legfőbb szerv összehívásából eredő szabálytalanságok	30
Napirendi pontokhoz köthető szabálytalanságok	31
A meghívóhoz kapcsolódó szabálytalanságok	32
Megismételt ülés szabályszerűségének hiánya	33
Egyéb szabálytalanságok	34
Jegyzőkönyvből eredő szabálytalanság	34
Szavazati arány hiánya	34
Érintett tag részvétele a határozathozatalban	35
Nyrt. közgyűlés összehívásának speciális szabályaiból eredő sérelem	36
IV. FEJEZET	38
A TÁRSASÁGI HATÁROZAT BÍRÓSÁGI FELÜLVIZSGÁLATÁNAK ELHATÁROLÁSA A TÖRVÉNYESSÉGI FELÜGYELETI ELJÁRÁSTÓL	38
<i>A Ctv. kapcsolódó szabálya</i>	38
<i>Hasonlóság és különbség a két jogintézmény között</i>	40
<i>A két jogintézmény kapcsolata</i>	43
ZÁRSZÓ	44
Irodalomjegyzék	46
Jogszabályi hivatkozások, bírósági döntések	47

BEVEZETŐ

A gazdasági társaságok törvényes működésének garanciájaként, a könyvvizsgáló, a törvényességi felügyelet, a tag kizárásának jogintézménye, a törvényes működés érdekében a kisebbséget megillető jogok, valamint a választottbíróság eljárása mellett megjelenő, a gazdasági társaságok határozatainak felülvizsgálatára hivatott bírósági eljárás.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) – tekintettel arra, hogy ez a jogintézmény nem csak a gazdasági társaságok vonatkozásában releváns – a jogi személy általános szabályai között, azon belül – mivel a jogsértő határozatokkal szembeni védekezést hivatott biztosítani – a *jogi személy törvényes működésének biztosítékai IV. cím* alatt szabályozza a vizsgált jogintézményt, mely lehetőséget teremt a bírósági kontrollra, a határozatokkal szembeni jogorvoslat révén.

A felülvizsgálat tárgya tehát kizárólag a határozatok jogszabályba vagy a létesítő okiratba ütközésének megállapítása és hatályon kívül helyezése, nem a döntések bírósági ítélettel való helyettesítése.

Dolgozatomban a jogintézmény rendszerbe foglalt bemutatása mellett, a korábbi, valamint a jelenleg hatályos társasági jogi szabályozás tükrében igyekszem átfogó képet adni a kialakult bírói gyakorlatról, azokról az okokról, amelyek a társasági határozatok felülvizsgálatára vezetnek, továbbá a jogérvényesítés során felmerült számos jogkérdésről. A gazdasági társaságok működésének egyik fő területe a cégbíróságok által ellátott törvényességi felügyelet, amely több összefüggést is mutat a vizsgált jogintézménnyel, a dolgozat ezekre is rá kíván világítani.

A jogintézmény jelentőségét és aktualitását mutatja az, hogy láthatóan nagy számú esettel van dolgunk, talán a legtöbb jogvita a gazdasági társaságok határozatának felülvizsgálatával kapcsolatban merül fel. Ennek eredőit is kívánja kutatni a dolgozat.

A dolgozat fel kívánja tárni ezen intézmény gyökereit, jogtörténeti hátterét, megvizsgálva azt, hogy hogyan fejlődött e jogintézmény, milyen ívet járt be.

Kutatásom során feldolgoztam számos és többféle forrást, tudományos cikket, jogszabályt, bírói gyakorlatot, elemeztem a francia társasági jog hasonló intézményét.

A dolgozat megírása során alkalmaztam a történeti, a leíró, az elemző, a jogösszehasonlító, a szintetizáló, a nyelvtani és a kritikai módszereket. A kutatás eredményeit a zárszóban összegeztem.

I. FEJEZET

A JOGINTÉZMÉNY KIALAKULÁSA ÉS FEJLŐDÉSE NAPJAINKIG

A kisebbségi jog mellett, egy tag legerősebb fegyvere, hogy megtámadhatja a társaság határozatát, ha az jogszabályba, vagy a létesítő okiratba ütközik. Ez a jogintézmény par excellence részvényjogi intézmény¹

A társasági határozatok megtámadásának jogával tehát a részvénytársaságoknál találkozhattunk először, méghozzá a kereskedelmi törvényről szóló 1875. évi XXXVII. törvény (Kt.) 174. §-ában, amely az alábbiak szerint szabályozta azt:

„Minden egyes részvényest kereseti jog illet a közgyűlési határozat ellen, ha az a törvénnyel vagy az alapszabályokkal ellenkezik.

Ha a közgyűlési határozat a törvény vagy az alapszabályok által előszabott alakszerűségek mellőzése miatt támadtatik meg, a kereseti jog a sérelmes határozatot tartalmazó jegyzőkönyvnek az illetékes törvényszéknél történt bemutatásától számított 15 nap alatt érvényesítendő, ellenkezőleg az ezen alapon megszűnik.”

A Kt. vitája során merült fel, hogy szükség van a kisebbségi jogokon túl arra is, hogy az egyes részvényesek képesek legyenek jogi úton fellépni a többség jogsértő határozata ellen. Ügyes igazgatóság képe elérni azt, hogy a többséget megnyerje, de egyes részvényesek is képesek minden eszközt megragadni a többség megnyerésére és akár jogsértő határozatok meghozatalára. Ugyanakkor az is felmerült, hogy pusztán az alakszerűség megsértése miatt jogellenes határozatok megtámadásának gátat kell szabni, méghozzá a megtámadási határidő szűkre szabásával, amely legfeljebb 15 nap lehet, a jegyzőkönyv bemutatásától számítva. Ez egyben azt is jelentette, hogy a más okból a törvénybe, vagy alapszabályba ütköző határozat határidő nélkül megtámadható.

Az Apáthy István féle kommentár szerint², e kereset a közgyűlési határozat megsemmisítésére, másrésről kártérítésre irányulhatott. Azokban az esetekben ugyanis,

¹ SZENDE Péter Pál: A korlátolt felelősségű társaság, Grill Károly könyvkiadóvállalata, Budapest, 1927., p. 175. <https://digitalia.lib.pte.hu/hu/szende-peter-pal-a-korlatolt-felelossegu-tarsasag-grill-bp-1927-5145#page/172/mode/1up>

² APÁTHY István: Kereskedelmi jog. (A magyar kereskedelmi törvény alapján). Eggenberger féle könyvkereskedés kiadása, Budapest, 1876., pp. 398-400.
Lásd még: ALFÖLDY Ede: Részvényjogi vitás kérdések. 1. [r.] A közgyűlési határozat megtámadásának joga. In: Jogtudományi közlöny, 1922., 57.évf. 10. sz. pp. 75-77.

ENGEL Aurél: A részvénytársasági közgyűlési határozatoknak megtámadása. [13. r. Az ítélet és következményei. - Mily jogok védelmére nem kell megtámadási per? - Van-e keresete a társaságnak az egyes részvényes ellen a közgyűlési határozat érvényes voltának megállapítására?] In: Jogtudományi közlöny, 1904., 39. évf. 41.sz. pp.330-333.

amikor a határozat még nincs végrehajtva, így annak káros joghatásai nem állottak be, a határozat megsemmisítése a célszerű megoldás. Amennyiben a határozat végre lett hajtva, esetleg harmadik személyek jogokat szereztek már e határozat alapján a határozat megsemmisítése már nem segít és nem is jöhet szóba, ilyenkor a sérelmet szenvedett részvényes kártérítést követelhet.³

A korlátolt felelősségű társaságokról és a csendes társaságokról szóló 1930. évi V. törvénycikkbe is beépítésre került a keresetelési jog, méghozzá annak 40.§-ába, mely kimondja, hogy „A taggyűlés oly határozatát, amely törvénybe vagy a társasági szerződésbe ütközik, bármelyik tag, ügyvezető vagy felügyelő a társaság ellen indított keresettel.”

A törvény a tagok egyéni jogai terén is széles körű lehetőségeket biztosított, hogy akár egyénileg, akár kisebbség tagjaként járjanak el az olyan esetekben, amikor a társaság szervei a törvénnyel vagy a társasági szerződéssel ellentétes magatartást valósítottak meg. Ennek keretében részletesen szabályozták a tagok megtámadási jogát a társasági szerződésbe ütköző taggyűlési határozat esetében.⁴

Ez a törvény már nem csak a társaság tagjainak, hanem a vezető tisztségviselőnek és a felügyelőnek is biztosította a megtámadás jogát.

E törvénycikk nem csak annak keresetindítási jogát zárja ki, aki a jogsértő határozathoz szavazatával hozzájárult, hanem azt is, aki utólagosan azt írásban validálta.⁵

A keresetindításra nyitva álló határidő ekkor még 3 hónap volt – a későbbi jogszabályokban jellemző 30 nap helyett.⁶ A határidő kezdő időpontja akkortól számított, amikor a határozatot a határozatok könyvébe bevezették.

Továbbá az 1930-as törvénycikk szankcionálta az alaptalan megtámadást: kártérítési felelősséget állapított meg a társaságnak a megtámadással okozott kárért,⁷ ezzel kiküszöbölte a Kt. 174. §-ának azt a legfontosabb hibáját, hogy az módot adott az egyes tagok zsarolására.

A gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény (első Gt.) II. fejezet 4. címe alatt találkozhatunk modern társasági jogunkban először a társasági határozatok bírósági felülvizsgálatának jogintézményével.

³ APÁTHY István: Kereskedelmi jog. (A magyar kereskedelmi törvény alapján). Eggenberger féle könyvkereskedés kiadása, Budapest, 1876., p. 398.

⁴ FERENCZ Barnabás: A magyar társasági jog modernizálása az 1930. évi V. törvénycikkben különös tekintettel a korlátolt felelősségű társaságokra. DOI: 10.15170/DIKE.2023.07.01.05 In Diké, 2023., 7. évf. 1. szám, p. 53. <https://journals.lib.pte.hu/index.php/dike/article/view/6585/6239>

⁵ 1930. évi V. törvénycikk 40.§

⁶ 1930. évi V. törvénycikk 40.§

⁷ 1930. évi V. törvénycikk 40.§

E törvény a következőképp határozza meg a jogintézményt⁸: *Bármely tag (részvényes) kérheti a bíróságtól a gazdasági társaság vagy szervei által hozott olyan határozat felülvizsgálását, amely e törvény rendelkezéseibe, más jogszabályba, a társasági szerződésbe (alapító okiratba) vagy az alapszabályba ütközik. A keresetet indító részvényes köteles legalább egy részvényt vagy legalább egy részvényről szóló zárolt értékpapír-alszámla kivonatot a bíróságnál letétbe helyezni.*

Tartalmi lényegét tekintve hasonló szabályokkal találkozunk de a társasági forma szerint részletezve azokat, a törvény ugyanis társasági formától függően részletezi a keresetindítási jogosultságot, melynek megfelelően:

- egyesülés és közös vállalat igazgatótanácsa
 - korlátolt felelősségű társaság taggyűlése
 - részvénytársaság közgyűlése
- által hozott jogsértő határozat felülvizsgálatát a következő alanyi kör kérheti:
- igazgató
 - ügyvezető
 - igazgatósági tag
 - felügyelőbizottsági tag.⁹

A keresetindítás joga azonban itt is csak azt a tagot illette meg, aki szavazatával nem járult hozzá a jogsértő határozat meghozatalához¹⁰. Itt hivatkozik a régi Ptk.¹¹ 210.§-ára, mely a hatályos szabályokkal összhangban a *megtévesztésre, jogellenes fenyegetésre*¹², valamint a *szerződés megkötésekor valamely lényeges körülmény tekintetében való tévedésre*¹³ nézve tartalmaz rendelkezést. Szintén rendelkezik a törvény az objektív (jogvesztő) határidőről, mely a mostanival megegyezően 30 nap¹⁴.

A törvény alkalmazása során, az eljáró bíróságoknak számos jogkérdést kellett megoldania. A BH2001. 182. számon közzétett bírósági döntés erősítette meg azt, hogy a gazdasági társaság legfőbb szervi határozatai esetében a Ptk.-nak a semmisségre vonatkozó szabályai nem érvényesülhetnek, hanem a külön törvény, az 1988. évi VI. törvény rendelkezéseit kell irányadóaknak tekinteni. Az ügy hátterében az állt, hogy a felperes a per indítására nyitva álló határidőt elmulasztotta, emiatt a Ptk. 234. §-ának (1) bekezdésére

⁸ 1988. évi VI. törvény 44.§ (1)

⁹ 1988. évi VI. törvény 44.§ (2)

¹⁰ 1988. évi VI. törvény 44.§ (5)

¹¹ 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről

¹² 1959. évi IV. törvény 210.§ (4)

¹³ 1959. évi IV. törvény 210.§ (1)-(3)

¹⁴ 1988. évi VI. törvény 45.§ (1)

hivatkozott, amely úgy rendelkezik, hogy a semmis szerződés érvénytelenségére – ha a törvény kivételt nem tesz – bárki határidő nélkül hivatkozhat, és a semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség. A bíróságnak kellett tehát kinyilvánítani, hogy a gazdasági társaság legfőbb szervei határozatai esetében a Ptk. 234. §-ának (1) bekezdésében írtak nem érvényesülhetnek, e vonatkozásban ugyanis külön törvény, a Gt. rendelkezéseit kell irányadónak tekinteni.

A második Gt., azaz *a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLV. törvény* az V. fejezet 3. cím alatt tartalmazza a jogintézményt.

Ez a jogszabály már valamennyi gazdasági társaságra vonatkoztatva azonos módon rendezi a határozat felülvizsgálatának kérdését, az első Gt.-hez képest ez a legnagyobb különbség, hiszen itt már úgy fogalmaz, hogy „*A gazdasági társaság legfőbb szerve által hozott határozat bírósági felülvizsgálatát - az (1) bekezdés szerinti jogsértésre hivatkozással - a társaság bármely vezető tisztségviselője, illetve a felügyelő bizottság bármely tagja is kezdeményezheti.*”¹⁵ Nem tesz tehát különbséget aszerint, hogy milyen gazdasági társaság mely szervének határozatáról van szó, és az alanyi körre is közös rendelkezést tartalmaz: megtámadásra jogosult tehát jogsértő legfőbb szervei határozat tekintetében:

- bármely tag
- bármely vezető tisztségviselő, valamint
- bármely felügyelőbizottsági tag.

Ezen túlmenően megszűnik a keresetet indító részvényes letétbe helyezési kötelezettsége¹⁶ a bíróságnál a kereseti kérelem benyújtásakor.

A keresetindításra rendelkezésre álló szubjektív (elévülési) határidő itt is a tudomásszerzéstől számított 30 nap, az objektív (jogvesztő) határidőt ezzel szemben 90 napban jelöli meg a jogszabály.¹⁷

Amint azt a törvény Kommentárja is leszögezi, gazdasági társaságoknál a legfőbb szerv és az egyéb, testületként működő szervek határozataikat rendszerint a többségi elvnek megfelelően hozzák, egyszerű vagy minősített többséggel. Ebből következik, hogy akkor is kötelező erejű a határozat minden tagra (részvényesre), ha ellene szavaztak, vagy szabályszerűen összehívott döntési mechanizmusnál nem voltak jelen. Ettől függetlenül

¹⁵ 1997. évi CXLV. törvény 47.§ (2)

¹⁶ 1988. évi VI. törvény 44.§ (1)

¹⁷ 1997. évi CXLV. törvény 47.§ (3)

lehetséges, hogy a többség által képviselt álláspont jogellenes, ezért fontos garanciális szabály a bírósági út igénybevételeének lehetősége.¹⁸

A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény, más néven a harmadik Gt. IV. fejezetének 1. címe alatt fellelhető vonatkozó jogszabályhely szinte egy az egyben átvette a második Gt. rendelkezéseit azzal a kiegészítéssel, hogy a keresetindításnak a határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs, de a bíróság a határozat végrehajtását felfüggesztheti. E végzés ellen fellebbezésnek nincs helye, azonban a döntést a bíróság kérelemre maga is megváltoztathatja.

A perindításra a törvény egy szubjektív és egy objektív határidőt állapít meg. A szubjektív határidő 30 nap, amelyet a határozatról való tudomásszerzéstől kell számítani. Az objektív határidő 90 nap, amelynek elmulasztása jogvesztéssel jár, és azt a határozat meghozatalától kell figyelembe venni. A 90 napos objektív határidő eltelte után keresetindításra akkor sincs mód, ha a perlésre jogosult nem szerzett tudomást a sérelmezett határozatról, vagy azt vele nem közölte.

Az új Ptk. hatályba lépésének napjával – 2014. március 15-én a harmadik Gt. hatályát veszti és új időszámítás kezdődik a vizsgált jogintézményre nézve is: ettől fogva ugyanis nem csak a gazdasági társaságokra, hanem valamennyi jogi személyre vonatkozóan alkalmazni kell e jogintézményt.

Sárközy Tamás úgy fogalmazott 2012-ben az új Ptk. tervezete kapcsán, hogy az összefoglalóan a tagsági jogokról és kötelezettségekről rendelkező IV. fejezet tartalmazza a társaság határozatainak bírósági felülvizsgálatára és a tag kizárására irányadó normákat. A harmadik Gt.-ben foglaltakkal egyezők a szabályok azzal az eltéréssel, hogy az anyagi jogi garanciával nem, vagy csekély mértékben rendelkező eljárási szabályok a cégeljárási törvénybe (vagy egyéb külön törvénybe) kerülnek.¹⁹

A már említett Kt. 174.§-hoz kapcsolódó, a korban újnak ható megállapításokat fogalmazott meg Alföldy Ede – Részvényjogi vitás kérdések című cikkében. Említett szakasz a keresetindítási jogot akként szabályozza, hogy az valamennyi részvényest megilleti. Alföldy az 1186.1910. V. sz. kúriai határozatot említi példaként, mely szerint „*a törvénybeütköző vagy alapszabályellenes közgyűlési határozat megtámadásához csak azoknak a részvényeseknek van kereseti joguk, akik már az illető közgyűléskor is részvényesek voltak.*” Ez a jelenlegi szabályozás szerint a részvénykönyvbe történő érvényes bejegyzéshez van kötve.

¹⁸ Kommentár a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvényhez, az V. fejezet 3. cím Gt. 47.§-ához.

¹⁹ SÁRKÖZY Tamás: A gazdasági társaságok közös szabályairól in GJ, 2011/7-8.,pp. 3-7.

II. FEJEZET

A TÁRSASÁGI HATÁROZATOK BÍRÓSÁGI FELÜLVIZSGÁLATA A PTK. SZABÁLYAI ALAPJÁN

A felülvizsgálat tárgya, a határozat

A jogsértő határozatokat az alábbiak szerint csoportosíthatjuk.²⁰ Beszélhetünk tartalmi, illetve formai érvénytelenségről, előbbi akkor fordul elő, ha a határozat tartalma ütközik jogszabályba vagy létesítő okiratba, utóbbinál a határozat meghozatalát megelőző vagy a határozat meghozatala során megvalósított valamely formai jogszabálysértésről, illetve a létesítő okirat megsértéséről lehet szó.

Szükséges tisztázni, hogy jogszabálysértés alatt nem kizárólag a Ptk. normaanyagába való ütközést értjük, hanem bármely más jogszabály rendelkezéseinek megsértését is, a gyakorlatban nagy számú jogsértést jelent például ha a társasági határozat a a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény rendelkezéseibe ütközik.

A bíróság által lefolytatott felülvizsgálat tárgyának tekintetében elmondható, hogy bármely társasági szerv által hozott határozatra irányulhat. Mint az ismeretes, a társaság szervei nem csak testületi szervek lehetnek, hiszen az ügyvezetés állhat egyetlen vezető tisztségviselőből is, akinek bizonyos nyilatkozatai – azonban nem mind – határozatnak minősülhetnek. Ennek megállapítása egyedi elbírálás tárgyát képezi, nincs egységesen kialakult bírói gyakorlat e tekintetben, hiszen például a Kúria Gfv. 30.386/2021/5. számú, megállapítási kereset elutasítása tárgyában hozott precedensképes határozata azt állapította meg, *hogy az ügyvezetés közlése a tagsági jogviszony megszűnéséről nem minősül társasági határozatnak. Ha a tag azonban a felszólítás alapján teljesít de azt a társaság nem fogadja el, és erről „tájékoztatja” a tagot, ez a döntés már társasági határozatnak fog minősülni és támadható lesz felülvizsgálat iránti perben.* A tárgyhoz kapcsolódó további bírósági döntés a Fővárosi Ítéltábla Gf. 40.606/2017/5. számú határozata, mely kimondta, hogy nem támadható meg a levezető elnök azon nyilatkozata, mely határozathozatal nélkül kizárja a kft. taggyűléséről a társaság valamely tagjának ügyvédjét, mint meghatalmazottként eljárni szándékozót, ha a meghatalmazás nem volt megfelelő.

²⁰ BARTA–HARSÁNYI–MAJOROS–ANTAL: Gazdasági társaságok a Polgári Törvénykönyvben (2016, Patrocinium) p 121.

Ha ez az eljárás jogellenes volt, az a taggyűlésen hozott határozatok jogszerűségére azonban kihatna, annak ellenére, hogy a Ptk. 3:103.§ (1) bekezdésében a legfőbb szerv összehívásának kezdeményezésére vonatkozó kisebbségvédelmi garancia önmagában a taggyűlésen hozott határozat érvényességét nem érinti, kizárólag a tagok számára a nyilvántartó bíróság előtti jogérvényesítési jogosultságot hivatott biztosítani.

A felülvizsgálat tárgyát képezi a Ptk. XXXII. fejezetében, a Részvénykönyvhöz tartozó rendelkezések közt szabályozottak szerint *a részvénykönyv vezetése során hozott határozat* is, hiszen a 3:246.§ (5) bekezdés alapján az ilyen határozatok is társasági határozatoknak minősülnek.

A határozat felülvizsgálatának okai

A Ptk. 3:35.§ értelmében a jogi személy tagja kérheti a bíróságtól a tagok és a jogi személy szervei által hozott határozat hatályon kívül helyezését, ha a határozat jogszabálysértő, vagy a létesítő okiratba ütközik. A megfogalmazásból kitűnik, hogy alatta nem csak a Ptk. rendelkezései értendők, ugyanis bármely más kapcsolódó jogszabályba sem ütközhet, hiszen a Fővárosi Törvényszék G.44.469/2015/18. számú ítéletében például az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény egy meghatározott rendelkezésébe ütközését vizsgálta egy társasági határozatnak, a Kúria²¹ pedig a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény betartását vizsgálta, nyrt-re irányadó speciális szabályként.

A BDT2011.2558.III. is kimondja, hogy *a taggyűlési határozat felülvizsgálatát jogszabálysértésre vagy a társasági szerződésbe ütközésre hivatkozva lehet kérni*. E tekintetben *a kisebbségi tulajdonos érdekséreleme nem ad jogszerű alapot a taggyűlési határozat megtámadására*.

A 3:36.§ (4) bekezdése szerint *A határozat hatályon kívül helyezése iránti per megindításának a határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs*. Ezzel összhangban²² a BDT.2010.2372.II. sz. döntése rögzíti, hogy „*A társasági határozat felülvizsgálata iránt indított pernek a határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs. A társaság mindaddig a keresettel támadott határozat alapján működik, amíg annak végrehajtását a bíróság fel nem függesztette, vagy amíg a határozatot ítéletével hatályon kívül nem helyezte.*”²³

²¹ Kúria Gfv. 30.414/2021/5.

²² AB. IV/01617-0/2024 Alkotmányjogi Panasz

²³ BDT.2010.2372.II.

E tárgykörhöz kapcsolódik a már korábban említett PJD2018.23. számú döntés, továbbá a BDT2019.4019. számú határozat is, melyek elvi tartalmában közös, hogy ezek szerint a taggyűlési jegyzőkönyv alaki, illetve tartalmi hiányossága önmagában nincs kihatással a határozat érvényességére, így nem is szolgálhat taggyűlési határozat hatályon kívül helyezésének ténybeli alapjaként. Ezek a 3:35.§-ban szereplő jogszabályi rendelkezés sérelmét megvalósító határozatok vonatkozásában relevánsak.

A létesítő okiratba ütköző határozatok gyakorlati megítélésére példa a BH2020. 307. számú bírósági határozatban rendezett kérdés, amely szerint *a társasági szerződést módosító taggyűlési határozat jogerős bírósági ítélettel történő hatályon kívül helyezésének jogkövetkezménye, hogy az elfogadott szerződésmódosítás ezt követően a társaság és a tagok közötti jogviszonyban joghatás kiváltására nem alkalmas.*

Fontos meghatározni, hogy mi minősül jogszabályba, vagy létesítő okiratba ütközésnek, a bírói gyakorlatban erre, és a bíróság hatáskörére vonatkozóan is találunk precedenst: A BDT.2019. 4019. számú határozat például kimondja, hogy a bíróság nem vizsgálhatja a társaság működésének gazdasági vonatkozásait, így a tőkeemelés megvalósulását biztosító szerződés mivoltát és érvényességét sem. A felülvizsgálat nem terjedhet ki ezen felül a határozat alapjául szolgáló jelentések számviteli törvény szerinti megalapozottságának, és különösen az ügyvezetés által megfogalmazott számviteli politika felülvizsgálatára.²⁴ Kúriai döntés is született e tárgykört érintően, mely kimondja, hogy a határozatok gazdasági célszerűségének felülvizsgálata nem bírósági hatáskör.²⁵

Előzőekkel szoros összefüggésben a BDT2019. 4020. a szubjektív keresetindítási határidőre irányadó szabályokat taglalja, mégpedig, hogy ez a határidő áll rendelkezésre a felülvizsgálatra okot adó körülmények meghatározására is, ugyanis az e határidőn túl előadott felperesi indoklást a határozat jogsértő mivoltának megállapítása során, nem kell figyelembe venni.²⁶ A Pécsi Ítéltábla Gf. 40.032/2016/11. sz. határozata ezt szintén alátámasztja.

Nem képezheti továbbá felülvizsgálat tárgyát a társasági határozat alapját képező, kívülállóval kötött szerződés, valamint az ügyvezetői nyilatkozat tartalma.²⁷

Szükséges említést tennünk a szindikátusi szerződésekről, hiszen a joggyakorlatban számos példát találni arra, hogy szindikátusi szerződésbe ütközés címén támadtak meg egy társasági határozatot.

²⁴ BDT2014. 3139.

²⁵ Kúria Gfv. 30.338/2021/8.

²⁶ <https://jogaszvilag.hu/cegvilag/a-cegek-hatarozatainak-birosagi-felulvizsgalata/>

²⁷ BDT2014. 3085.

Ezt támasztja alá a Szegedi Ítéltábla határozata²⁸ is mely indokolásából kitűnik, hogy *miután a szindikátusi szerződés nem irányadó a társasági jogi jogviszonyokban, ezért annak megsértése nem alapozza meg a határozat jogsértő jellegét.* Ugyanezen ítéltábla másik határozatában²⁹ leszögezi, hogy *a szindikátusi szerződés és a társasági szerződés egymás közti viszonyában a társasági szerződés primátusának elve érvényesül, a szindikátusi szerződés pedig nem válik a társasági szerződés részévé, az csupán az azt megkötő felek háttérmegállapodása, kötetmi és nem társasági jogi hatállyal.* Szintén e tárgykörbe sorolható az a bírósági döntés³⁰, amely kimondja, hogy *a szindikátusi szerződés se nem jogszabály, se nem létesítő okirat, a határozatok felülvizsgálata a szindikátusi szerződésbe ütközés miatt nem kérhető.*

A szavazati szindikátus³¹, amint azt Veress Emőd professzor és Szarvas Júlia is kiemeli cikkében³², a kikényszeríthetőségében problémát jelent, és értelmezhető akként, hogy ez gátolja a társasági akarat szabad kialakítását, az egyéni szabad akaratképzést, így a bírói gyakorlat egységes a tekintetben, hogy ezen tag–tag közötti titkos megállapodások nem jelölhetőek meg a felülvizsgálat tárgyaként, ugyanis az ügyletet megkötő felek közti kötetmi jogi jogviszonyban lehet relevanciája, a társasági határozatok jogszerűsége szempontjából azonban nem.

A peres felek

Felperesként a kereset benyújtására és a felülvizsgálat kezdeményezésére – a Ptk. 3:35.§-nak megfelelően– csak meghatározott személyi kör jogosult. Az említett szakasz szerint:

- a gazdasági társaság tagja, vagy részvényese (tagság nélküli jogi személy esetén az alapítói jogok gyakorlója)
- vezető tisztségviselője
- felügyelőbizottsági tag

kezdeményezheti.

A határozat hatályon kívül helyezése iránti keresetet a gazdasági társasággal, mint alperessel szemben szükséges megindítani. A Ptk. 3:36.§ (3) bekezdés kimondja, hogy *Ha a határozatot a jogi személy vezető tisztségviselője támadja meg, és a jogi személynek nincs más olyan vezető tisztségviselője, aki a jogi személy képviselétét elláthatná, a perben a jogi személyt a felügyelőbizottság által kijelölt felügyelőbizottsági tag képviseli. Ha a jogi személynek nincs*

²⁸ Szegedi Ítéltábla Gf. 30.059/2013/9.

²⁹ Szegedi Ítéltábla Gf. 30.436/2012/12.

³⁰ BDT2018. 3800.

³¹ VERESS Emőd: A szindikátusi szerződés V. fejezet – (5.2.3. A szavazati megállapodás érvényessége)

³² SZARVAS Júlia: A szindikátusi szerződés – avagy gondolatok egy nem létező szerződéstípus érvényességéről

felügyelőbizottsága, vagy a felügyelőbizottság valamennyi tagja felperesként perben áll, a bíróság a jogi személy perbeli képviselőre ügygondnokot rendel ki. Ebből a passzusból levezethető, hogy főszabály szerint az alperesi pozícióban perben álló gazdasági társaságot a vezető tisztségviselő képviseli, mint törvényes képviselő.

Értelemszerűen kivételt jelent a főszabály alól, amikor a határozatot a vezető tisztségviselő támadja meg és nincs másik olyan vezető tisztségviselő, aki elláthatja a képviseletet, ekkor a perben a társaságot az a felügyelőbizottsági tag képviseli, akit a felügyelőbizottság kijelöl e feladat ellátására.³³

A Fővárosi Ítéltábla Gf. 40.211/2015/3. számú döntése megállapítja, hogy a perindítási jogosultság független a tag (részvényes) személyes érintettségétől, nem korlátozható azon határozatokra, melyek személyét érintően konkrét jogsérelemmel járnak.³⁴ Ezen állítást későbbiekben, a *Formailag sérelmes határozatok* című alfejezet alatt részletesebben említem.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 10/A. § (1) bekezdése értelmében a Ptk. 3:35. §-a alkalmazásában a jogi személy szervei által hozott határozat ellen a Ptk. hatálybalépését követően is csak az a tag vagy alapító kérheti a bíróságtól a határozat hatályon kívül helyezését, aki a határozathozatal során szavazati joggal rendelkezett vagy a határozathozatal tekintetében alapítói jogokat gyakorolhatott. Ez – a jogszabály céljával ellentétesen ugyan, de – értelmezhető lehetne akár úgy is, hogy például a felügyelőbizottsági határozat felülvizsgálatát csak a felügyelőbizottsági tag kérhetné, hiszen a felügyelőbizottsági ülésen és annak döntéshozatalánál a társaság tagja nem rendelkezik szavazati joggal.³⁵ A normaszöveg helyes értelmezéséhez köthető a BH 2021. 3.80 számon közzétett döntés, mely szerint „A társasági szerződést módosító, a taggyűlést pótbefizetés elrendelésére feljogosító, illetve a pótbefizetést elrendelő taggyűlési határozat bírósági felülvizsgálata iránti per nem szüntethető meg a keresetösségi jog megszűnésére hivatkozással anélkül, hogy a bíróság megvizsgálná, hogy a tagsági jogviszony a törvény erejénél fogva valóban megszűnt-e.” A kérdéses jogszabályhely gyakorlati, helyes értelmezése szerint ugyanis annak a tagnak van keresetindítási joga, aki adott időpontban rendes tagsággal rendelkezett, amint utal erre a BDT.2016. 3554. számú döntés is, mely szerint nem szűkíthető le a

³³ BARTA Judit: „A gazdasági társaság határozatainak bírósági felülvizsgálata a joggyakorlat tükrében” in *Debreceni Jogi Műhely, 2023. évi (XX. évfolyam) 1-2. szám (2023. augusztus 31.)* p.32

³⁴ BARTA Judit: „A gazdasági társaság határozatainak bírósági felülvizsgálata és annak elhatárolási kérdései a Ptk., a Ctv. és a bírói gyakorlat alapján” in *Opuscula Civilia (2018-2019)* p.31.

³⁵ BARTUS Éva Magdolna: „A társasági jogi jogviták, kiemelten a társasági határozatok felülvizsgálata és a tag kizárás iránti per bemutatása a bírósági joggyakorlat alapján” in *Jogi Fórum (2022)* p. 10

kereshetőségi jog a jogi személy szerve által hozott határozat megtámadása kapcsán a jogi személy szervének tagjaira, mivel elképzelhető olyan helyzet, hogy a jogi személy szervének tagja, de a jogi személynek nem tagja (például felügyelőbizottsági tag).³⁶ A Ptké. is kimondja, hogy különleges jogállású, tagsági, vagy alapítói jogokkal csak részben rendelkező személyek csak érintettségük esetén és csak annyiban kérhetik a sérelmezett határozat hatályon kívül helyezését, amennyiben az rájuk nézve jogot vagy kötelezettséget állapít meg.³⁷

A Ptké. ugyanezen szakasz (2) bekezdése alapján, *a keresetindításra, vagy a határozat ellen benyújtott kereset tárgyában meghozott ítélet elleni felülvizsgálat kezdeményezésére való jogosultságnak, kereshetőségi jognak, valamint perbeli legitimációnak (keresetindítási jog) a per során folyamatosan, a per befejezéséig – ideértve e rendkívüli jogorvoslatot is – fenn kell állnia.* Tehát a keresetet benyújtó tag tagsági jogviszonyának a per teljes ideje alatt, egészen annak befejezéséig fenn kell állnia, különben a keresetindítási joga megszűnésével az eljárás megszüntetésének van helye. A jogutódlás ez alól kivételt jelent, ez jelenik meg a BDT2020. 4211. számon publikált ügyben is. Ennek speciális esetkörére példa a már említett BH2021. 3.80. számon közzétett eset, amikor a tag tagsági jogviszonya a jogsértő, pótbefizetést elrendelő határozat nem teljesítése okán szűnt meg a per alatt. Egyszerűbb esetet példáz a BDT2022. 4479. számú ügy, mely szerint „*A jogszerűen elrendelt pótbefizetés határidőben való nem teljesítése, majd a harmincnapos póthatáridő elmulasztása folytán a tag tagsági jogviszonyának a per folyamatban léte alatt történt megszűnése esetén az eljárás megszüntetésének és az elsőfokú bíróság ítélete hatályon kívül helyezésének van helye.*”

A tagsági jogviszony kérdését érinti a BDT2024. 4784. szám alatt közzétett döntés. A felperes perindítási jogát arra alapította, hogy házastársi közös vagyon megosztása alapján, az erre vonatkozó per függvényében, társasági részesedést fog szerezni. Az eljáró bíróságok szerint, csak az a tag kérheti a társasági határozat hatályon kívül helyezését, aki a határozathozatal során szavazati joggal rendelkezett. Érintett ügyben a bíróság e keresetlevelet elutasította, mert a felperes nem tagja, nem vezető tisztségviselője és nem felügyelőbizottsági tagja az alperesnek.

Kiemelte, hogy a korlátolt felelősségű társaságban az minősül tagnak, akit bejegyezték a tagjegyzékbe és a cégjegyzék tagokat nyilvántartó rovatába, és csak ezt követően válik jogosulttá a per megindítására. A bíróságnak az alperes gazdasági társaság cégjegyzékadatai alapján kell megállapítani a keresetlevél benyújtásának időpontjában hatályos adatok alapján a

³⁶ BARTUS p.10

³⁷ Ptké. 10/A (1) bekezdés

perbeli legitimációt, amely nem tehető függővé más peres eljárás eredményétől, jelen esetben a házastársi vagyoni jogi per eredményétől.

Mivel a határozat hatályon kívül helyezése iránti per megindításának lehetősége a vezető tisztségviselő, valamint a felügyelőbizottsági tagok előtt is nyitva áll, velük kapcsolatban kiemелendő, hogy nem feltétlenül indokolt megengedni számukra a tagok többsége által hozott határozatok jogszerűségének megkérdőjelezését, különösen a személyüket érintő határozat megtámadása esetén.³⁸ Aktív perbeli legitimáció hiányában azonban a per megszüntetésre kerül, így erre könnyű eszközt jelent ha a legfőbb szerv a keresetet benyújtó vezető tisztségviselőt, vagy felügyelőbizottsági tagot visszahívja, bojkottálva ezzel keresetindítási jogát.³⁹

Speciális szabály részvénytulajdonosok esetén, hogy akinek adatai részvénykönyvi bejegyzését az rt. határozattal megtagadta, ezáltal tagsági jogait még nem gyakorolhatja, e határozat vonatkozásában bírósági felülvizsgálatot kezdeményezhet. A részvénykönyvi bejegyzés megtagadása részvénykönyv vezetése során hozott határozat, mely társasági határozatnak minősül.⁴⁰ Ennek alátámasztására említeném meg a BDT2018. 3890. számú döntést mely fejlécében a következő szerepel: *„Arra a részvényesre is vonatkozik a részvénytársaság alapszabályában a társasági jogvitákra meghatározott választottbírósági kikötés, aki az adatainak a részvénykönyvbe való bejegyzését megtagadó vezető tisztségviselői határozat megtámadása iránt indít pert.”* Továbbá a Fővárosi Ítéltábla Gf.40.018/2021/7. számú ítéletét: *„...A részvényes részvénykönyvbe bejegyzését megtagadó határozat hatályon kívül helyezése esetén az új határozathozatal elrendelésének feltételei nem állnak fenn.”*

Erre a kérdésre az Alkotmánybíróság is kitér egyik határozatában⁴¹, amikor a bírói gyakorlatban megjelenő elvként rögzíti – és példaként említi a BDT2019. 4101. és BDT2017. 3636. számú határozatokat – hogy amennyiben *a jogi személy azzal követ el jogsértést, hogy egy szükséges határozatot nem hoz meg, azaz valamilyen cselekvést, akaratnyilvánítást kívánó helyzetben hallgat, akkor a határozat bírósági felülvizsgálatára (határozat hiányában) nem kerülhet sor.* A BDT2020. 4206. is e kérdés szempontjából jelentős, hiszen ez alapján *„Részvénykönyvi bejegyzés elmaradása miatt kezdeményezett törvényességi felügyeleti eljárás esetén ilyen releváns tény önmagában az, hogy a kérelmezett a bejegyzésről alakszerű*

³⁸ BODOR Mária: „A jogi személy határozatainak bírósági felülvizsgálatáról” in *Gazdaság és Jog* 2023/5-6. szám p.50

³⁹ TÖRÖK Tamás: „A jogi személy határozatainak bírósági felülvizsgálata” in *Gazdaság és Jog*, 2021/1. szám p.3

⁴⁰ Ptk. 3:246.§ (5)

⁴¹ 3165/2021. (IV.30.) AB határozat [51]

határozatot hozott-e, mert ettől függ az igénybe vehető jogvédelem formája, a törvényben biztosított eljárások közül a törvényességi felügyeleti nemperes eljárás vagy társasági határozat bírósági felülvizsgálata iránti per kezdeményezésének lehetősége.”

A személyi körhöz kapcsolódva e fejezet részben tartom fontosnak megemlíteni, hogy a Ptk. 3:36.§ (2) bekezdése szerint nem jogosult perindításra aki a sérelmes határozat meghozatalához szavazatával hozzájárult, kivéve a tévedés, megtévesztés, jogellenes fenyegetés esetköreit. Ehhez kapcsolódva a Kúria úgy határozott a BH2014. 155. számú határozatban, miután a tényállás szerint kft. tag felperes (társasági szerződés felhatalmazása alapján) szabálytalanul összehívta kft. taggyűlését, így a megismételt ülés sem volt szabályos, felperes pedig egyik ülésen sem jelent meg, majd szabálytalanságra való hivatkozással kérte a megismételt ülésen hozott határozatok bírósági felülvizsgálatát. E körben a Kúria kifejtette, hogy nincs jelentősége annak, hogy a taggyűlést összehívó tagnak róható fel a szabályszerűtlen összehívás, ugyanis a törvény nem korlátoz aszerint, hogy a megtámadás joga csak a szabálytalan összehívásban vétlen személyt illethet meg, így felperesnek volt perindítási joga ez esetben.

A szavazattal rendelkező tagok esetében a határozat felülvizsgálatát tehát az kérheti, aki nem volt jelent a határozat meghozatalakor, illetve, ha jelen volt akkor a határozat ellen szavazott, vagy tartózkodott, ha pedig mellette szavazott tévedésben volt, vagy megtévesztéssel, kényszerrel vették rá erre.

A határozat hatályon kívül helyezése iránti kereset és annak benyújtására nyitva álló határidő

A Ptk.-ban foglalt szabályokat minden esetben *a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvénnyel* összhangban kell alkalmazni⁴², így tehát az eljárást minden esetben kereseti kérelemmel szükséges megindítani, nincs helye officialitásnak.⁴³

Kereseti kérelmet nyújthat be: a gazdasági társaság tagja, részvényese, a vezető tisztségviselő, valamint a felügyelőbizottsági tagok.⁴⁴

A keresetindítási határidő határozat hatályon kívül helyezése iránti perben 30 nap, ezt a határidőt attól az időponttól szükséges számítani, amikor a jogosult a határozatról tudomást

⁴² TÖRÖK Tamás: „A jogi személy határozatainak bírósági felülvizsgálata” in *Gazdaság és Jog*, 2021/1. szám p.2

⁴³ FARKAS Csaba: „A társaság határozatainak bírósági felülvizsgálata” in *Jogászvilág*; 2015. június 23.

⁴⁴ FARKAS Csaba: „A társaság határozatainak bírósági felülvizsgálata” in *Jogászvilág*; 2015. június 23.

szerzett vagy tudomást szerezhetett volna.⁴⁵ Ezt támasztja alá a BH2018. 121. szám alatt közzétett döntés is, mely szerint a szubjektív határidő kezdő időpontja nem az a nap, amikor a határozatot közzölték vele.

A tudomásszerzés akkor ment végbe, ha a kereset előterjesztésére jogosult a határozat meghozatalánál jelen volt.

Nem ilyen egyértelmű a helyzet azonban, ha a keresetet előterjesztő nem volt jelen a határozat meghozatalánál.

A szubjektív – elévülési – határidőn túl, fennáll egy objektív – jogvesztő – határidő is. Van a törvénynek ugyanis egy olyan rendelkezése, hogy a határozat meghozatalától számított egy év elteltével akkor sem lehet pert indítani, ha ez alatt az idő alatt a perlésre jogosult nem szerzett tudomást a határozatról, vagy a határozatot a perlésre jogosulttal nem közzölték.⁴⁶

A határozat meghozatalakor való jelenléttel összefüggésben szükséges kitérni arra, hogy a Ptk. nem rendelkezik arról, hogy a társasági határozatokat közölni kellene, egyedül a legfőbb szervre vonatkozó speciális szabályok körében beszélhetünk arról, hogy – közvetett módon ugyan – de megjelenik a határozat közzlése. Az ülés tartása nélküli döntéshozatalnál ugyanis előírja a jogszabály, hogy a határozat tervezetét a kezdeményezéshez, a szavazás eredményét pedig három napon belül közzölni kell a tagokkal/ alapítókka.⁴⁷

Ezen felül a nyilvánosan működő részvénytársaság a közgyűlésén hozott határozatokat köteles a honlapján nyilvánosságra hozni.⁴⁸ De a társaság közzlése alapján, Céggközlönyből, cégjegyzékből való lekérdezés útján, jogszabály alapján biztosított felvilágosítás kérés és iratbetekintési jogával élve⁴⁹, informális úton, a közzétételtől függetlenül is tudomást szerezhet a határozatról a pert indító fél.⁵⁰ A PJD2020.9. kimondja ugyanis, hogy „II. A határidő elmulasztása szempontjából nincs jelentősége, hogy a határozatok pontos szövegét a tag ismerte-e, a tagtól ugyanis – ha tud arról, hogy taggyűlést tartottak – elvárható, hogy a meghozott határozatokat megismerje.”

A Ptk. általános érvennyel szabályozza ugyan, hogy a társasági határozatokat írásba kell foglalni, és e formában az érintettekkel közölni⁵¹, ezen kívül azonban sem a jogi személy

⁴⁵ BARTA Judit: „A gazdasági társaság határozatainak bírósági felülvizsgálata a joggyakorlat tükrében” in *Debreceni Jogi Műhely, 2023. évi (XX. évfolyam) 1-2. szám (2023. augusztus 31.)* p.33

⁴⁶ BARTA–MAJOROS–HARSÁNYI–UJVÁRINÉ p.122.

⁴⁷ Ptk. 3:20.§ (4)

⁴⁸ Ptk. 3:279.§ (1)

⁴⁹ Ptk. 3:23.§ (1)

⁵⁰ BARTA Judit: „A gazdasági társaság határozatainak bírósági felülvizsgálata a joggyakorlat tükrében” in *Debreceni Jogi Műhely, 2023. évi (XX. évfolyam) 1-2. szám (2023. augusztus 31.)* p.34

⁵¹ Ptk. 3:91.§

általános, sem a gazdasági társaságok közös szabályainál nem találunk olyan általános érvényű előírást, mely kimondja az érintettekkel való közlési kötelezettséget a gt. szervei által hozott határozatok tekintetében, ugyanis a jogszabály nem köti alakisághoz a tudomásszerzést.

A tudomásszerzés időpontja ekkor tehát bizonyítási kérdés, a Debreceni Ítélőtábla Gf.30.092/2015/6. számú döntésében megállapította, hogy a taggyűlés által visszahívott ügyvezető a visszahívás tényéről legkésőbb a Cégbíróság által közzétett változásbejegyző végzésből értesült, így társasági határozat felülvizsgálatára irányuló keresete két hónappal később elkésztettnek tekintendő.

Fontos megjegyezni, hogy a perindításra biztosított harminc napos (és egyéves) határidő anyagi jogi igényérvényesítési határidő, de a jogszabály csak az egyéves határidő elmulasztásához fűzi jogvesztés jogkövetkezményét, így a harminc napos határidő kizárólag elévülési jellegű. Ennek kapcsán a BDT2014.3122. számú döntés kimondta, hogy *ha gazdasági társaság tagja taggyűlésen jogi képviselő útján vesz részt, az elévülési határidőn túl benyújtott keresetlevélben tett azon nyilatkozatát, hogy személyében mikor értesült a sérelmes határozatról, nem a tudomásszerzés, hanem az igazolási kérelem időpontjának kell tekinteni.*

Az elévülési határidő elmulasztásának jogkövetkezménye hivatalból nem vonható le, elmulasztását a bíróság – amint az a BDT2021. 4383. számú döntésben is szerepel – csak az alperes elévülési (anyagi jogi) kifogása esetén vizsgálhatja. A Fővárosi Ítélőtábla 10.Gf.40.211/2015/3. számú határozatának indokolásában erről a következőt olvashatjuk: „*A perindításra biztosított harminc napos, illetve egyéves határidő egyaránt anyagi jogi igényérvényesítési határidő. A jogszabály ugyanakkor csak az egyéves határidő elmulasztásához fűzi a jogvesztés jogkövetkezményét. Ily módon a harminc napos határidő – a 4/2003. PJE határozatban foglaltakra is figyelemmel, kifejezett jogszabályi rendelkezés hiányában – nem jogvesztő jellegű, és miután elmulasztásának kimentésére a jogszabály igazolási kérelem előterjesztését nem írja elő, elévülési jellegűnek kell tekinteni.*”

A keresetlevélben szükséges megjelölni a jogsértéseket, létesítő okiratba ütközéseket, melyekre hivatkozással a hatályon kívül helyezést kéri a felperes, ennek azért van jelentősége, mert a bíróság csak azokat a tényeket veheti figyelembe, amelyeket a fél keresetében, a rá irányadó keresetindítási határidőn belül benyújtott beadványában előadott.⁵²

A hatályon kívül helyezés mellett, mivel a bíróság új határozatot nem hozhat, a másik lehetőség a határozat törvénysértő jellegének megállapítása, amelyre azonban szintén nem kerülhet sor, amennyiben az új indokot keresetindítási határidőn túl terjesztették elő. A

⁵² BARTA Judit: „A gazdasági társaság határozatainak bírósági felülvizsgálata a joggyakorlat tükrében” in *Debreceni Jogi Műhely, 2023. évi (XX. évfolyam) 1-2. szám (2023. augusztus 31.) p.34*

PJD2017.18. számon közzétett döntés is alátámasztja ezt: „I. A Ptk. 3:36.§ (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül kell megjelölni azokat a tényeket és bizonyítékokat, amelyekre a felperes a határozat hatályon kívül helyezése iránti keresetét alapítja. A keresetindítási határidőn túl előterjesztett indokok nem vizsgálhatóak.” A BDT2019.4020. ezzel kapcsolatban úgy fogalmaz, hogy *hatályon kívül helyezésre irányuló perben a felperesnek a szubjektív keresetindítási határidőn túl előadott indokai a határozat jogsértő voltának megállapítása során figyelmen kívül hagyandók.* A BH2020. 117. számon közzétett határozat pedig *expressis verbis* kimondja, hogy *ilyen perben a bíróság az adott tényállásra irányadó keresetindítási határidőn belül benyújtott keresetben, további beadványban megjelölt jogszabálysértéseken túl hivatalból nem észlelhet, nem vizsgálhat további jogszabálysértést.*

Itt említeném még meg az ideiglenes intézkedés kizárását, ugyanis a BDT2016.3532. alapján társasági határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben az ilyen intézkedéssel a határozat hatályon kívül helyezését és a létesítő okirat módosítása érvénytelenségének megállapítását jogszabály nem teszi lehetővé.

A perindítás joghatása

A bíróság a BDT2010. 2372. számú döntésében kimondta, hogy nincs halasztó hatálya a határozat végrehajtására a határozat felülvizsgálata iránt indított pernek. Amíg a bíróság a keresettel támadott határozat végrehajtását fel nem függeszti, vagy ítélettel azt hatályon kívül nem helyezi, addig a társaság e sérelmesnek vélt határozat alapján működik, jár el.

A joggyakorlatban az eljárás során a felperes kérheti a végrehajtás felfüggesztését, melynek – ha alapos az indok – a bíróság helyt ad.

A témához kapcsolható a 3/2022. számú, *a külön törvényben szabályozott eljárásjogi rendelkezések alapján meghozott határozatok elleni jogorvoslati jogról* szóló Kúriai Jogegységi határozat⁵³, mely kimondja, hogy „a Ptk. 3:36.§ (4) bekezdése alapján a jogi személy határozata végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelmet elutasító végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.”

Ha nincs a társasági határozat végrehajtásának felfüggesztését megalapozó, azonnali, objektív jogvédelmi helyzet, a bíróság a kérelmet elutasíthatja.⁵⁴

⁵³ Jpe.III.60.013/2022/8.

⁵⁴ BARTA Judit: „A gazdasági társaság határozatainak bírósági felülvizsgálata a joggyakorlat tükrében” in *Debreceni Jogi Műhely, 2023. évi (XX. évfolyam) 1-2. szám (2023. augusztus 31.) p.34*

A 3/2022. Jogegységi határozat úgy fogalmaz, hogy „A végrehajtás felfüggesztésére irányuló kérelem elutasítása sem a felperes, sem az alperes alanyi jogát nem korlátozza. Ebben az esetben a Ptk. „hallgat” a fellebbezési jogról: nem is mondja ki, azonban nem is zárja ki azt. A fellebbezési jogról való rendelkezés azonban nem jogalkotói mulasztás folytán hiányzik a törvényből, hanem azért nem szerepel ott, mert nincs is lehetőség fellebbezés benyújtására, s az arra irányuló jogosultság az Alaptörvényből sem vezethető le.”

Amint azt korábban említettem, a bíróság társasági határozatot nem hozhat, ebből következik, hogy ha hatályon kívül helyezi azt, elrendelheti ugyan új határozat meghozatalát⁵⁵, de a korábbi nem változtathatja meg, nem módosíthatja és nem pótolhatja.⁵⁶

A Ptké. 10/A.§ (3) bekezdése alapján a határozat hatályon kívül helyezését kimondó bírósági ítélet hatálya annak jogerőre emelkedésével áll be. Visszamenőleges hatállyal történő hatályon kívül helyezésre csak akkor van lehetőség, ha a jogszabály a bíróság számára ilyen hatályú határozat meghozatalát lehetővé teszi.

A határozat hatályon kívül helyezését kimondó bírósági ítélet hatálya a határozat felülvizsgálatának kezdeményezésére jogosult, de perben nem álló más személyekre is kiterjed.⁵⁷

Nem befolyásolja a felülvizsgálat körében eljáró peres bíróságot, ha a támadott határozat alapján a cégbíróság már bejegyezte a cégjegyzékbe a változást, például, ha rögzítésre került a szerződésmódosítás időpontja, bejegyezték az új felügyelőbizottsági tagot.

Az eljáró bíróság a jogerőre emelkedett határozat egy példányát megküldi az érintett cégbíróságnak, aki erre tekintettel hivatalból törvényességi felügyeleti eljárást folytat le, és ennek eredményeként törli a cégjegyzékből a hatályon kívül helyezett határozatok alapján történt bejegyzéseket.⁵⁸

A bíróság általi jogsértés tényének megállapítása társasági határozat vonatkozásában akkor fordul elő, amennyiben a jogszabálysértés vagy a létesítő okiratba ütközés nem jelentős és nem veszélyezteti a gazdasági társaság jogszerű működését. Erre a gyakorlatban számos példát találunk, a Fővárosi Törvényszék G.44.469/2015/18. számú ítéletében a határozat hatályon kívül helyezése helyett annak jogsértő jellegét állapította meg arra való hivatkozással, hogy a jogsértés nem jelentős mértékű ügyvezetőnek megválasztott ügyvéd

⁵⁵ Ptk.3:37.§ (1)

⁵⁶ BARTA Judit: „A gazdasági társaság határozatainak bírósági felülvizsgálata a joggyakorlat tükrében” in *Debreceni Jogi Műhely, 2023. évi (XX. évfolyam) 1-2. szám (2023. augusztus 31.)* p.35

⁵⁷ Ptk.3:37.§ (2)

⁵⁸ BARTA Judit: „A gazdasági társaság határozatainak bírósági felülvizsgálata a joggyakorlat tükrében” in *Debreceni Jogi Műhely, 2023. évi (XX. évfolyam) 1-2. szám (2023. augusztus 31.)* p.35

összeférhetetlenségénél, mert a cégjegyzési jog egyébként is együttes és rövid ideig állt fenn a jogsértő helyzet. A Veszprémi Törvényszék G.40.043/2015/9. számú ítéletében megállapította a közgyűlési határozat jogszabályba ütközését a vezető tisztségviselők részvételénél a saját felmentvényükben való szavazás kapcsán, mivel azonban az ő szavaztuk nélkül is megvolt az elfogadáshoz szükséges szavazati arány, így a hatályon kívül helyezést nem találták indokoltnak. A Győri Ítéltábla Gf.20.040/2020/8. számú döntésében szintén csak a jogsértő jelleg megállapítása mellett határozott, indokolása szerint a zrt, jogszerű működését nem veszélyeztette az a határozat, melyekben vezető tisztségviselő és felügyelőbizottsági tag részvényesek saját díjazásukról szavaztak, mert a díjazáson a korábbi évhez képest nem változtattak, így a szavazás érdemi következményekkel nem járt.

A Ptk. kimondja, és feladatává teszi a bíróságnak a jogszabálysértés jelentőségének és jogi személy jogszerű működésre való kihatásának mérlegelését. Így, ha a keresetet indító a határozat hatályon kívül helyezését kéri, a Ptk. lehetőséget ad a bíróságnak, hogy ítéletében csak a jogsértés tényét állapítsa meg, és ez nem fog a kereseti kérelmen való túlterjeszkedésnek minősülni. Ezzel kapcsolatban a BH2018. 19. számú bírósági határozat kimondja, hogy „*Ha a társasági határozat kapcsán megvalósult jogszabálysértés nem jelentős, nem veszélyezteti a jogi személy jogszerű működését, a bíróságnak ítéletében a jogsértés tényét kell megállapítania.*”

A jogsértő társasági határozatok felülvizsgálata a francia magánjogban

A francia kereskedelmi törvény szabályozása alapján, semmisségre hivatkozva a bíróság eljárása során szintén lehetőség van felülvizsgálati eljárás keretében a társasági határozatokat felülvizsgáltatni.

A francia *Code de commerce*, melynek rendelkezései a francia társasági jog alapját képezik, tehát tartalmaz olyan jogintézményt, amely a társasági határozat bírósági felülvizsgálataként írható le, ugyanis peres eljárás keretében van lehetőség a sérelmes határozat megsemmisítésére. Megemlítendő, hogy a hazai jogban a Ctv. a törvényességi felülyeleti eljárásnál használja a *megsemmisítés* kifejezést⁵⁹, míg a bírósági felülvizsgálat esetén a Ptk. a más bírósági eljárásra tekintettel a *hatályon kívül helyezés* kifejezést használja.

⁵⁹ A törvényességi felülyeleti eljárás relációjában elmondható, hogy ha a társaság szerveinek határozata törvényt vagy létesítő okiratot sért, ilyen esetben a cégbíróság a sérelmes határozatot meg is semmisítheti, továbbá a törvényes állapot helyreállítása érdekében – határidő tűzésével – új eljárás hozatalát írhatja elő.

A jogintézmény franciául *nullité des décisions sociales* néven ismeretes, amely legegyszerűbben „a társasági határozatok semmissége” néven fordítható, lényegét tekintve pedig azt jelenti, hogy a társaság tagja, a hitelezők, vagy más érintettek keresettel (*tribunal de commerce*) kérhetik a társasági döntések bírósági felülvizsgálatát, ha azok sértik a jogszabályokat, alapszabályt, vagy a társaság érdekeit. Ebből látszik tehát, hogy szélesebb körben biztosítja a francia jog a felülvizsgálat lehetőségét a magyar szabályozáshoz képest. A vonatkozó rendelkezéseket a *Code de commerce* II. könyvében, illetve a *Code civil* III. könyvének IX. címe alatt találjuk, ezeket egymással összhangban kell alkalmazni.

Bár a könyvek és fejezetek itt is megjelennek, véleményem szerint a magyar jogi szabályozás sokkal tagoltabb, átláthatóbb a franciához képest.

A francia Kereskedelmi Törvénykönyvnek a vonatkozó előírásai a következőképp hangzanak: „Egy társaság vagy az alapszabályt módosító jogi aktus semmissége kizárólag a jelen könyv kifejezett rendelkezéséből vagy a szerződések semmisségére vonatkozó jogszabályokból eredhet. Ami a korlátozott felelősségű társaságokat és a részvénytársaságokat illeti, a társaság semmissége nem alapulhat sem a beleegyezés hiányosságán, sem cselekvőképtelenségén, kivéve, ha ez az összes alapító tagot érinti. A társaság semmissége továbbá nem alapulhat a Polgári Törvénykönyv 1844-I. cikkében tiltott rendelkezéseken.

A fenti bekezdésben nem említett egyéb jogi aktusok vagy határozatok semmissége kizárólag a jelen könyv kötelező érvényű rendelkezéseinek megsértéséből eredhet – kivéve a L. 225-35 cikk első bekezdésének első mondatát és a L. 225-64 cikk első bekezdésének harmadik mondatát –, vagy a szerződésekre vonatkozó jogszabályokból, kivéve a Polgári Törvénykönyv 1833. cikkének utolsó bekezdését.”⁶⁰

A peres eljárás megindítására nyitva álló határidő hat hónap, ennek elmulasztása jogvesztéssel jár.⁶¹

Speciális megoldásuk a tag „társasági jogainak visszavásárlása”, amely az általam *A peres felek* című alfejezetben taglalt bojkotthoz hasonlítható, amikor visszahívják a felügyelőbizottsági tagot, vagy vezető tisztségviselőt, megszüntetve ezzel keresetindítási jogát.

Ezzel kapcsolatban a következőképp fogalmaz a törvény: „A társaság vagy egy tag a fenti határidőn belül a bíróság elé terjeszthet minden olyan intézkedést, amely alkalmas a kérelmező érdekeinek megszüntetésére, különösen a tag társasági részesedésének

⁶⁰ Code de commerce Livre II, Chapitre V, Article L235-1 (Modifié par LOI n°2019-486 du 22 mai 2019 - art. 169)

⁶¹ Code de commerce Livre II, Chapitre V, Article L235-6

visszavásárlásával. Ilyen esetben a bíróság dönthet úgy, hogy kimondja a semmisséget, vagy kötelezővé teszi a javasolt intézkedéseket, amennyiben azokat a társaság a társasági alapszabály módosítására előírt feltételek szerint előzetesen elfogadta. Az érintett tag, akinek társasági jogait visszavásárolják, nem befolyásolhatja a társaság döntését.

*Vita esetén a visszafizetendő társasági jogok értékét a Polgári Törvénykönyv 1843-4. cikke szerint kell meghatározni. Minden ezzel ellentétes rendelkezés semmisnek tekintendő.*⁶²

Itt az érdekelt fél azonban dönthet, hogy azonnal keresetindítási jogával él, vagy előbb felszólítja a társaságot a sérelmes határozat módosítására (példaként azt az esetet említi a jogszabály, amikor nem megfelelő a szavazati arány, vagy a tag nem szavazhatott volna adott kérdésben).

Érdekes módon a hitelezőknek is biztosítja a francia jogszabály a határozat felülvizsgálatának jogát, ilyenrel a hazai szabályozásban egyedül a részvénytársaságoknál találkozunk, amikor az osztalékfizetési szabályokat megsérti az rt., azonban itt sem kérhető társasági határozat bírósági felülvizsgálata, hanem törvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezésére van lehetőség. Ezt a francia jog azonban a társasági határozat felülvizsgálatához teszi. A másik szembetűnő különbség, hogy a társaság érdekeit sértő határozat is felülvizsgálható, ami a magyar jog szerint nem lehetséges.

A közkereseti-, illetve betéti társaságok esetén a törvény lehetőséget biztosít a francia bíróságok számára, hogy amennyiben „csalást” nem állapítanak meg – itt megfigyelhető a büntetőjog keveredése a polgárijoggal –, nem kötelező kimondania a felülvizsgált határozat semmisségét.⁶³ A magyar rendszerben is megvan ez a lehetőség a jogi személy határozatainál: a korábban már tárgyalt jogsértés tényének bírói megállapítása, melyet a törvény akkor enged meg határozat hatályon kívül helyezése helyett, amennyiben a jogszabálysértés vagy a létesítő okiratba ütközés nem jelentős és nem veszélyezteti a gazdasági társaság jogszerű működését.

A francia és magyar társasági jogi rendelkezések közt azonban sok más esetben is van átfedés. Például a napirendi pontokra, az ülés összehívására vonatkozó szabályok tekintetében.⁶⁴

⁶² Code de commerce Livre II, Chapitre V, Article L235-6

⁶³ Code de commerce Livre II, Chapitre V, Article L235-2

⁶⁴ Code de commerce Livre II, Chapitre V, Article L225-105

III. FEJEZET

A JOGSÉRTŐ HATÁROZATOK A BÍRÓI GYAKORLATBAN

Hatályon kívül helyezett társasági határozatok a bírói gyakorlatban

A társasági határozatok két okból lehetnek sérelmesek: egyrészt, ha tartalmuk ellentétes valamely jogszabállyal, vagy a létesítő okirat rendelkezéseivel. Ekkor tartalmi sérelemről beszélünk. A másik esetkör a határozat meghozatalának körülményei által eredményezett sérelem, mely alaki vagy más néven formai sérelmet jelent.

Dolgozatom ezen szegmensében sorra veszem a két fő típusú sérelem joggyakorlati megjelenését, a bíróságok által hozott döntések segítségével.

Tartalmukban sérelmes határozatok

A Ptk. 3:23.§ (1) bekezdésében biztosított felvilágosításhoz, valamint irat- és nyilvántartásba való betekintési jog érvényesítéséhez fűződő, BDT2017.3636. számú határozatban is megjelenővel egyező módon azt jelenti, hogy *a tag információs joga gyakorlásától, és az e jog kikényszerítésére irányuló cégtörvényességi eljárástól csak akkor zárható el a társasági határozat felülvizsgálatára irányuló peres útra hivatkozással, amennyiben a társaság valamely szerve a konkrét, aktuális iratbetekintési kérelem esetében hozott megtagadó testületi határozatot.*

A BDT2017.3768. számon közzétett bírósági döntés alapján *„II. A törzstőke felemelése - főszabályként - két lépcsőben történik, a tőkeemelés elhatározása és végrehajtása különvlik. A tagok elsőbbségi joga a tőkeemelés elhatározásától kezdve 15 napon át gyakorolható. Ezért egyetértés hiányában az azonnali készpénzfizetéshez kötött részvétel sérti a tag elsőbbségi jogát.”* Ez a döntés a Ptk. 3:199.§ (1) bekezdését tekintve releváns, mely kimondja, amennyiben vagyoni hozzájárulás szolgáltatásával valósul meg a törzstőkeemelés, úgy a tagoknak ezen elhatározásától számított 15 napon belül elsőbbségi joguk van arra, hogy a tőkeemelésben részt vegyenek. Az olyan határozatok, amelyek az elsőbbségi jog gyakorlásától elzárják a tagot, sértik a Ptk. 3:199.§ (1) bekezdését.

A Ptk. 3:108.§-ban szabályozott, a tag kizárására irányuló eljárás vonatkozásában, említett szakasz (3) bekezdésébe ütközhet és így tartalmában lesz sérelmes a taggyűlési határozat, ha az a kizárásra irányuló kereset jogerős elbírálásaig az érintett tagot a tagsági

jogviszonya alapján megillető, jövőben esedékes kifizetésektől megfosztja, a társaság azokat nem teljesíti. A Fővárosi Törvényszék G. 41.341/2016/9. számú ítéletében kimondta, hogy *„a társaság tagja mindaddig jogosult a társaság nyereségéből részesedni, amíg tagsági jogviszonya fennáll, függetlenül attól, hogy a tagsági jogok gyakorlását esetlegesen a bíróság felfüggeszti vagy sem. A nyereségből való részesedés, a társasági szabályok szerint, arra vonatkozó döntés esetén „kifizetést” jelent.”*

A Ptk. 3:110.§ (1) bekezdésébe ütközésre⁶⁵ történő hivatkozással mondta ki a PJD2020. 33. számú döntvény a kft. taggyűlési határozatának tartalmi sérelmét, mert a felperesi meghatalmazást nem alaki hiba miatt kifogásolta. A határozat szerint felperes gyermeke nem képviselheti felperest a taggyűlésen, mert az sértené a cég üzleti érdekeit.

A Ptk. 3:112.§ (2) bekezdése szerint, mely a vezető tisztségviselő önállóságát hivatott normatív módon szabályozni, a vezető tisztségviselő a gazdasági társaság ügyvezetését önállóan látja el, őt a társaság tagja nem utasíthatja és csupán jogszabály alapján – ha a létesítő okiratba nem került ilyen kikötés – hatáskörét a legfőbb szerv nem vonhatja el, kivételt képez ez alól a közkereseti társaság és a betéti társaság. A BDT2018. 3828. számú döntvény szerint *A Ptk. vagy a társaság létesítő okirata által a legfőbb szerv hatáskörébe nem utalt – azaz az ügyvezetés hatáskörébe tartozó kérdéskörben – a legfőbb szerv nem dönthet.*

A BDT2012. 2827. értelmében, *ha a kirendelt ügygondnok e minőségét arra használja fel, hogy saját tagi érdekeit erősítse, a társaság belső viszonyait átalakítsa, azzal megsérti a jóhiszeműség és tisztesség követelményét, és ez a joggal való visszaélés tilalmába ütköző módon megszavazott taggyűlési határozatok hatályon kívül helyezésére adhat alapot.* Ily módon tehát tartalomban bekövetkezett sérelemnek minősül, ha az elhalt tag örököseinek képviselétét ellátó ügygondnok közreműködésével hozott társasági határozatok a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény 32.§ (2) bekezdésébe és a Ptk. jóhiszeműség és tisztesség elvét tartalmazó 1:3.§ rendelkezésébe ütközik.

A Ptk. 3:246.§-a kimondja, hogy a részvénykönyvi bejegyzés érvényességi kelléke a részvényesi jogok gyakorlásának, a tulajdonjogot azonban nem érinti. Alakilag igazolt

⁶⁵ Ptk. 3:110. § (1) A gazdasági társaság minden tagja jogosult személyesen vagy képviselő útján a legfőbb szerv tevékenységében részt venni. Egy tag egy képviselőt bízhat meg, egy képviselő több tagot is képviselhet. A képviselőre szóló meghatalmazást közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni.

részvényest a részvénykönyv vezetőjénél előterjesztett kérelem alapján lehet bejegyezni vagy törölni, a vezetőnek azonban joga van megtagadni a bejegyzési kérelem teljesítését, ha jogszabályba vagy alapszabályba ütköző volt a részvény átruházása. Amint az a dolgozatban már korábban említésre került, a részvénykönyv vezetése során hozott határozatok társasági határozatoknak minősülnek. A PJD2018.6. szerint a részvénytársaság igazgatósága megsértette az említett jogszabályhely szerinti rendelkezéseket, amikor társasági határozat meghozatalával felfüggesztette a részvénykönyvbe történő bejegyzés iránti kérelem elbírálását, mivel erre nem jogosult. Jogszabályi lehetőség ugyanis csak a bejegyzésre vagy megtagadásra van, felfüggesztésre nincs.

A közgyűlési határozat tekintetében a Ptk. 3:309.§ (3) bekezdésében kötelező tartalmi elemeket ír elő az alaptőke leszállításáról szóló közgyűlési határozatra vonatkozóan.

A Pécsi Ítéltábla Gf.40.017/2020/6. számon közzétett ítéletében kimondta, hogy a részvénytársaság közgyűlési határozata a jogszabályhely által előírt kötelező tartalmi elemeket maradéktalanul nem tartalmazta, így sérti az adott normaszöveget.

A Fővárosi Törvényszék G. 44.469/2015/18. számú ítéletében foglaltak szerint, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (Ütv.) 6. § (1) bekezdése értelmében az ügyvéd nem állhat munkaviszonyban, szolgálati viszonyban, munkavégzési kötelezettséggel járó más jogviszonyban. Mivel dr. D. A. ügyvezetővé választásakor ügyvédi tevékenysége még nem került megszüntetésre vagy felfüggesztésre, a határozat jogszabálysértő módon került meghozatalra.

A gazdasági társaságok határozatai többnyire a Ptk. társasági jogi rendelkezéseibe ütköznek, de a felsorolt esetek kapcsán találkozhatunk szép számmal egyéb jogszabályokba ütköző határozatokkal is.

Több felülvizsgálati kérelem érkezett azzal kapcsolatban, hogy határozattal lehet-e módosítani a létesítő okiratot oly módon, hogy a Ptk. 3:19. § (2) bekezdésébe foglalt, ún. érintettség miatti szavazásból való kizárástól eltekint a társaság és azt erősíti meg, hogy az érintett tag is szavazhat. E kérdésre a bírósági jogértelmezés tett pontot:

BDT2019. 3980. számon közzétett határozat a Ptk. 3:19. § (2)⁶⁶ bekezdés f) pontjától való eltérés lehetőségének vizsgálata során úgy foglalt állást, hogy a jogalkotónak nyilvánvalóan nem volt szándéka az objektív jellegű, kategorikus tiltás, hiszen a Ptk. 3:19. §

⁶⁶ Ptk. 3:19. § (2)

(2) bekezdés f) pontjától való eltérést a Ptk. nem tiltja, az eltéréshez nem fűzi a semmisség jogkövetkezményét. A Ptk. 3:19. § (2) bekezdés f) pontjától való esetleges eltérés a jogi személy hitelezőinek, munkavállalóinak vagy a tagok kisebbségének jogait nyilvánvalóan nem sérti, a jogi személyek törvényes működése feletti felügyelet érvényesülését nem akadályozza. Ezt az álláspontját a bíróság a Ptk. 3:19. § (2) bekezdés a)–e) pontjai tekintetében is fenntartja, a tagok tehát a Ptk. 3:19. § (2) bekezdésében foglalt diszpozitív szabályoktól eltérhetnek, a taggyűlési határozat nem lesz jogsértő.

Formailag sérelmes határozatok

A társaság szerveinek határozathozatala a Ptk. rendszerében akként jelenik meg, hogy azt a legfőbb szerv esetén részletesen szabályozza a törvény. Mivel e rendelkezések is a jogi személy általános részénél kerültek rögzítésre, *A jogi személy szervezete és képviselte III. Cím* alatt, az V. fejezetben, így *döntéshozó szervre* irányadó rendelkezésként találjuk, de mindez tartalmazza – a teljesség igénye nélkül – a döntéshozó szerv szabályszerű összehívására⁶⁷, szabályosan közölt napirendre⁶⁸ a döntéshozatali részvételre, a szerv ülésének határozatképességére, a szavazati arányokra, az ülés tartása nélküli határozathozatalra vonatkozó szabályokat. Ezen túlmenően itt rendelkezik még a felügyelőbizottság és az igazgatóság működéséről. A döntéshozó – gazdasági társaságra specifikálva a legfőbb – szerven kívüli egyéb társasági szerv határozathozatalának rendje a jogi szabályozásnak sem a Ptk. szabályrendszerét, sem egyéb jogszabályt vizsgálva nem tárgya a jogi szabályozásnak.

A további szervek működésére, azok határozathozatalára részletszabályokat a létesítő okirat határozhat meg, a Ptk. pedig megengedő az ide vonatkozó szabályai kapcsán, ugyanis a törvény 3:4.§ (2) bekezdésében foglalt diszpozitivitást lehetővé tevő rendelkezés értelmében *jogi személy tagjai, alapítói a létesítő okiratban eltérhetnek e törvény jogi személyekre vonatkozó szabályaitól.*

A már korábban e fejezetcím alatt általam említett legfőbb szervi ülés szabályszerű összehívása, valamint a napirend szabályos közlése azért lényeges, mert az ezek figyelembevétele nélkül az ülésen elfogadott határozatok érvénytelenek. Ennek társaságon belüli orvoslására a Ptk. speciális szabályt határoz meg, kimondja ugyanis, hogy *„A nem szabályosan összehívott vagy megtartott ülésen elfogadott és ebből az okból érvénytelen*

⁶⁷ Ptk. 3:17.§ (5)

⁶⁸ Ptk. 3:17.§ (6)

határozat az elfogadásának időpontjára visszamenő hatállyal érvényessé válik, ha a határozatot az ülés napjától számított 30 napon belül valamennyi tag egyhangúlag érvényesnek ismeri el.”⁶⁹

Ezzel összhangban áll a BDT2003.869. számon közzétett döntés, ami egy kft. társasági taggyűlése ügyvezetővel szembeni kártérítési igény alapügyéhez köthetően mondta ki, *hogy a meghívóban a napirendi pontokat kifejezetten meg kell jelölni és nem fogadható el, hogy „egyebek” címszó alatt olyan kérdéseket tárgyaljanak meg, amiről taggyűlési határozatot kell hozni, érvényes megtárgyalása meghívóban nem jelölt tárgykörnek akkor lehetséges, ha a tagok azt egyhangúlag elfogadják.*

Legfőbb szerv összehívásából eredő szabálytalanságok

A bírói gyakorlatban leggyakrabban előforduló esetkörök azok, amikor a legfőbb szervet:

- nem a székhelyére hívták össze
- nem az arra jogosult hívta össze
- nem írásban hívták össze

Első esetre kiváló példa egy zrt. közgyűlésének összehívásáról szóló, BDT.2017.3684. számon nyilvántartott bírósági határozat, melyben anélkül hívták össze a közgyűlést Párizsba, hogy erre vonatkozó rendelkezést az alapszabály nem tartalmazott. A bíróság e tekintetben kimondta, hogy *„II. A részvénytársaság eltekinthet a megismételt közgyűlés megtartásától, azonban közgyűlési meghívójában a megismételt közgyűlés összehívásának tárgyában mindenképpen tájékoztatást kell adnia.”*

A második említett esetnél a BDT2017.3781. számú határozatban kimondták, hogy tag akkor sem jogosult közvetlenül taggyűlést összehívni, ha az ügyvezető az egészségi állapotára tekintettel nem képes ellátni tisztségét, ilyenkor a tag csak arra jogosult, hogy kérelmezze a cégbíróságnál, hogy az törvényességi felügyeleti eljárás keretében hívja össze a taggyűlést. Ha a tag mégis összehívta a taggyűlést, az ülésen hozott határozatok akkor sem szolgálnak változásbejegyzés alapjául.

A Kúria – szintén taggyűlés összehívására való jogosultság hiányával kapcsolatban – Gfv.30.269/2019/9. számú határozatában úgy fogalmazott, hogy *„A társasági szerződés taggyűlési határozattal történő módosítása esetén a taggyűlési határozat bírósági ítélettel történő hatályon kívül helyezésének az a következménye, hogy az elfogadott szerződésmódosítás*

⁶⁹ Ptk. 3:111.§ (3)

joghatás kiváltására nem alkalmas. A társaság belső viszonyaiban a taggyűlési határozat hatályon kívül helyezéséről döntő ítélet a jogerőre emelkedésének időpontjától érvényesül. A Kúria döntésének elvi tartalma BH2020. 307. számon is ismeretes, amikor is érvényes ügyvezetői megbízatással (annak lejártá miatt) már nem rendelkező személy hívta össze a taggyűlést, és a megbízatás meghosszabbítására irányuló társasági határozatok végrehajtása bírósági felülvizsgálatra irányuló perben felfüggesztésre kerültek a bíróság által.

A harmadik, írásbeliséget érintő szabálytalanság vizsgálatához a Győri Ítéltábla Gf.20.121./2016/6. számú határozata hívható segítségül, mely alapügyében a felperes jogszabálysértőnek találta a taggyűlés összehívását, mivel az ügyvezető a meghívót nem a felperes tényleges lakóhelyére küldte. Az Ítéltábla döntésének indokolása tartalmazza, hogy *a Ptk. 3:190.§ (1) bekezdése szerinti taggyűlési meghívó a Ptk. 3:91.§ (1) bekezdése szerinti írásbeli jognyilatkozatnak minősül.*

Napirendi pontokhoz köthető szabálytalanságok

A Ptk. ide vonatkozó rendelkezéseihez kapcsolódva sérelmes lehet a határozat, amennyiben:

- a legfőbb szervi ülésre szóló meghívóban nem minden napirendi pont volt feltüntetve, vagy azok nem lettek kellő részletességgel meghatározva
- a napirendre tűzés jogának szabályszerűtlen gyakorlásából eredő jogszerűtlenség a felvett napirend megtárgyalásánál.

Előbbinél a kellő részletesség hiányával kapcsolatos megállapítás jelenik meg a Kúria Gfv. 30.338/2021/8. számú döntésében, ekkor felperes azért kérte alapügyben a határozat hatályon kívül helyezését, mert véleménye szerint a napirendi pontokhoz információ gyanánt csak a következő évi beszámoló terve szolgált és maga a meghívó sem felelt meg a Ptk. 3:17.§ (3) bekezdés szerinti követelményeknek. A Kúria a másodfokú bíróság ítéletével összhangban mondta ki, hogy – mivel nem mérlegbeszámolóról van szó – a meghívó tartalma és az ahhoz mellékelte beszámoló tervezett a meghirdetett napirendi pontok tárgyában hozandó döntéshez elegendő adatot szolgáltatottak.

Továbbá a napirend részletességével kapcsolatban említhető a PJD2020.36. szám alatti döntés, amely amellett, hogy kimondta, *„I. A cég határozata esetén nem merülhet fel annak Ptk. szerinti semmissége. Mindaddig érvényesnek kell tekinteni, amíg peres eljárásban a bíróság jogerős ítéletében hatályon kívül nem helyezi, vagy a cégbíróság törvényességi*

felügyeleti eljárás keretében meghozott jogerős végzésével meg nem semmisíti.” , az indokolásban szerepel az a megállapítás is, hogy a közgyűlési meghívó – a Ptk. 3:17.§ (3) bekezdését és az alapszabály vonatkozó pontját sértve – nem tartalmazta a megkívánt részletességgel a napirendi pontok megjelölését.

Ide tartozik még a BH2020. 81. számon nyilvántartott bírósági határozat, mely értelmében *„II. A taggyűlési meghívó nem felel meg a törvény által támasztott követelményeknek, ha az nem olyan részletezettségű, hogy lehetővé tegye a tagok számára jogi álláspontjuk kialakítását. Az összehívás során elkövetett jogszabálysértést nem orvosolja, ha az ehhez szükséges dokumentumok később, de nem a törvényes határidőn belül kerülnek postáraadásra.”*

Nem szabályszerűen gyakorolt napirendre tűzési jogból eredő jogszerűtlenségre a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma G.41341/2016/9. ítéletének indoklásában hivatkozott a Ptk. 3:190.§ (2) bekezdésére, mely szerint, *ha a tag a napirend kiegészítésére a napirend részletezettségére vonatkozó szabályoknak megfelelő javaslatot tesz, az általa megjelölt kérdést napirendre tűzöttnek kell tekinteni, ha javaslatát a taggyűlés előtt legalább 3 nappal közli a tagokkal és az ügyvezetővel.*

A meghívóhoz kapcsolódó szabálytalanságok

Itt tartom fontosnak megemlíteni azokat az eseteket, amikor:

- a meghívó elküldése és az ülés tartása között nem volt meg a Ptk.-ban vagy létesítő okiratban előírt határidő, illetve
- a meghívót nem a tagnak vagy nem megfelelő címre küldték,
- a legfőbb szerv ülésére (közgyűlésre) szóló meghívó nem tartalmazza a Ptk. által külön előírt elemeket.

A nem megfelelő időre a BDT.2018.3953. számon közzétett döntés leszögezi, hogy *„I. Szabálytalan a közgyűlés összehívása, ha a meghívó elküldése és a közgyűlés napja közötti időköz lerövidült. Amennyiben a részvényesek ezt utólagos, egyhangú döntésükkel nem orvosolják, az így összehívott közgyűlés nem hozhat érvényes határozatokat.”*

A BH2014. 155. számú döntés szerint megismételt taggyűlés összehívására csak abban az esetben kerülhet sor, amennyiben az eredeti taggyűlés összehívása szabályszerűen történt. Az időtartam kapcsán itt is kimondásra kerül, hogy nem szabályszerű a taggyűlés összehívása, ha a meghívó elküldése és a taggyűlés napja között a társasági törvényben, illetve a társasági szerződésben meghatározott határidő nem telt el.

A megfelelő címre történő kézbesítést tekintve megállapítható a bírói gyakorlat egységessége, melyre bizonyíték a PJD2016.12.-ben foglalt megállapítás, miszerint *a meghívónak a tag székhelyére határidőn belül történő elküldésén túl a Ptk. nem ír elő egyéb kötelezettséget, így nem várható el, hogy a társaság felkutassa a tag cégjegyzékbe bejegyzettől eltérő tényleges székhelyét, ahol az iratok átvétele szabályszerűen megtörténhet.*

Érdekesség, hogy a Győri Ítéltábla a tárgyban a megszokottól eltérő döntést hozott a korábban a legfőbb szerv ülésének összehívása írásbeliségének szabálytalanságával összefüggésben már említett, Gf.20.121/2016/6. számú határozatával, amely alapügyének tényállása, hogy a társaság tagja tartósan külföldön élt, melyről volt házastársa, a társaság ügyvezetője tudott, küldött is korábban levelet erre a címre de a társaság cégjegyzékében és a tagjegyzékben címeként még a volt házastárssal közösen lakott ingatlan szerepelt, a társaságtól okirat erre a címre érkezett részére, melyet bizonyíthatóan nem tudott átvenni. Mivel az ügyvezető tudott a bejegyzettől eltérő lakcímről így a jóhiszeműség és tisztesség elve alapján a taggyűlési meghívót erre a címre (is) megküldhette volna.

Közgyűlés esetén törvény által az általános követelményeken túlmenően megfogalmazott speciális elemeknek minősülnek a Ptk. 3:269.§-ban megfogalmazottak, miszerint *a közgyűlésre szóló meghívó az általánosan kötelező tartalmi elemeken túl tartalmazza: a közgyűlés megtartásának módját, a szavazati jog gyakorlásához az alapszabályban előírt feltételeket, a közgyűlés határozatképtelensége esetén a megismételt közgyűlés helyét és idejét.* Mivel ezen egyedi esetben az utolsó kritériumnak nem felelt meg a megismételt közgyűlés tartására irányuló meghívó, tehát, hogy mindenképpen szükséges erre vonatkozó tájékoztatást nyújtani, így jogszabályba ütköző meghívó folytán a közgyűlés nem minősült szabályszerűen összehívottnak.

Megismételt ülés szabályszerűségének hiánya

Két út kínálkozik, amely miatt felmerülhet a probléma:

- már az ülés összehívása sem volt szabályszerű
- az ülés tartása nem szabályos
 - nem telt le a megfelelő határidő (mely a társasági törvényben vagy a társasági szerződésben van meghatározva)
 - az eredetitől eltérő napirendet tárgyaltak stb.

A bírói gyakorlat, amint azt a BH2014. 155. számú határozat is mutatja, egységes álláspontot képvisel a tekintetben, hogy *megismételt taggyűlésre csak akkor kerülhet sor, ha az eredeti*

taggyűlés összehívása szabályszerűen megtörtént. E konkrét esetben a meghívók postára adása és a taggyűlés tartásának ideje között a Ptk. által előírt 15 nap nem telt el, így a megismételt taggyűlés érvényes határozatokat nem hozhatott.

Egyéb szabálytalanságok

Jegyzőkönyvből eredő szabálytalanság

Amennyiben az ülésen vezetett jegyzőkönyv hiányos, vagy attól a határozat eltér, úgy a társasági határozat formailag sérelmes lesz. A határozat felülvizsgálata iránt indított perben – a BDT2018.3829.-ben foglaltakkal egyező módon – a jegyzőkönyv tartalmi hiányosságai vizsgálandók de csakis akkor, ha ezek érintik az érvényességet.

Szavazati arány hiánya

A határozat formai sérelmét eredményezi, ha nem volt meg a jogszabályban vagy létesítő okiratban előírt szavazati arány.

A Ptk. 3:102.§ tartalmazza a létesítő okirat módosításának eseteit és a hozzájuk szükséges szavazati arányokat is meghatározza, (3) bekezdésében például azt, hogy „*A legfőbb szerv egyhangú határozatára van szükség, ha a módosítás egyes tagok jogait hátrányosan érintené, vagy helyzetét terhesebbé tenné. Az e kérdésben való szavazásnál azok a tagok is szavazhatnak, akik egyébként szavazati joggal nem rendelkeznek.*”

Egy nyrt. vonatkozásában a PJD2017.15. számon közzétett döntés a normának megfelelően kimondta, hogy „*ha az alapszabály módosítása valamennyi részvényes jogát hátrányosan érinti, akkor valamennyi részvényes egyhangú határozatára van szükség.*”

Ide kapcsolódik még a Pécsi Ítéltábla Pf. 20.121/2016/6. polgári ügyben hozott határozata a részvényátruházás – és nem a részvényesi jogok – korlátozásával összefüggésben, az Ítéltábla szerint ugyanis, ha akár egyes tagok, akár az összes tag jogait hátrányosan érintené egy döntés, akkor valamennyi részvényes egyhangú határozatára van szükség. Hivatkoznak az Alaptörvény 28. cikkére⁷⁰, mellyel ellentétes volna az olyan jogértelmezés, ami szerint minden

⁷⁰ Magyarország Alaptörvénye 28.cikk: „A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

részvényest hátrányosan érintő módosítás esetén elegendő jelenlévők háromnegyedes szótöbbsége a közgyűlésen. A Kommentár⁷¹ sem tesz különbséget az egyes tagra és a valamennyi tagra kiható változások között: *„Egyhangú döntésre van szükség akkor, ha a tagokat megillető jogok megvonását vagy újabb kötelezettség előírását, meglévő kötelezettség terheesebbé válását eredményezné a módosítás.”*

Érintett tag részvétele a határozathozatalban

A BDT2019. 3980. számú ügyben kimondták, hogy *„I. A tagnak a saját maga ügyvezetővé választásához, lejáró ügyvezetői tisztsége határozatlan időre történő meghosszabbításához fűződő érdeke olyan közvetlen és azonnal érvényesülő, érintettségét megalapozó jogi érdek, amely megteremti e tag határozathozatalból való kizártságát.”*

Szintén a tag saját ügyvezetőségével kapcsolatos szavazásról szól a BDT2013. 3016. számon közzétett ügy, amely vezető tisztségviselő jogviszonyának létesítését, módosítását, megszűnését érintő kérdésben hozott társasági határozat esetén az adott tagot a szavazásból kizártnak tekinti.

A Fővárosi Ítéltábla Gf. 40.426/2018/5. szám alatt közzétett ítéletében kitérnek arra is érintett tárgykör vonatkozásában, hogy bár *„kétségtelen, hogy a személyes érdektség fogalmát a jogalkotó nem határozta meg, de akinek a társasággal fennálló jogviszonyát, ügyvezetői tisztségét, az ezen tisztségből eredő jogát és kötelezettségét a döntés érinti, a döntés meghozatalában nyilvánvalóan személyesen érdekeltnek minősül.”*

A Pécsi Ítéltábla Gf.40.041/2016/9. számú határozata is ezt támasztja alá, amely expressis verbis kimondja, hogy a szavazásból ki van zárva a tag, akit az adott kérdés a saját személyében közvetlenül érint.

A Fővárosi Ítéltábla Gf. 40.606/2017/5. számú határozatához nagyon hasonló a Győri Ítéltábla Pf.IV.20.070./2022./7. számú, szintén társasági határozat bírósági felülvizsgálata tárgyában hozott határozata, melyben alperes vitatta a szavazati joggal való rendelkezés hiányát. Előbbi kimondja⁷², hogy *a szavazati jog a gazdasági társaság tagjának olyan alapvető joga, amely csak a törvényben vagy a társasági szerződésben megjelölt esetekben korlátozható.* Utóbbi szerint⁷³ *a tag a legfőbb szervi határozat meghozatalában akkor nem vehet részt, ha a*

⁷¹ VÉKÁS Lajos – GÁRDOS Péter (szerk.): Nagykomentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez

⁷² PJD2017.19.

⁷³ PJD2018.23.

jogszabályban írt előny, illetve hátrány egyidejűleg, a határozat következtében közvetlenül és nyomban bekövetkezik.

A Ptk. 3:19.§ (2) bekezdés a) pontja értelmében – mely szakasz a határozathozatalra vonatkozóan fogalmaz meg rendelkezéseket – a határozat meghozatalakor nem szavazhat az, akit a határozat kötelezettség vagy felelősség alól mentesít vagy a jogi személy terhére másfajta előnyben részesít. E szakasszal kapcsolatban a Veszprémi Törvényszék G. 40.043/2015/9. számú ítéletének indokolása szerint fent idézett törvényi rendelkezésbe ütközik, mivel olyan határozat meghozatalában vettek részt, mely saját magukra, mint vezető tisztségviselőkre nézve kötelezettség vagy felelősség alól mentesít, felmentvény megadására vonatkozóan tehát részvényesi minőségükben sem szavazhatnak.

Fent említett jogszabályi hivatkozás⁷⁴ f) pontjába – határozathozatalból kizárás döntésben egyébként személyesen érdekelt esetben – ütközőnek ítélte a Győri Ítéltábla Gf. 20.040/2020/8. szám alatt közölt ítélete szerint azt az esetet, amikor igazgatósági- és felügyelőbizottsági tagok részvényesként szavaztak a vezető tisztségviselői- és tisztségviselői díjazásra vonatkozó határozatról.

Nyrt. közgyűlés összehívásának speciális szabályaiból eredő sérelem

A nyilvánosan működő részvénytársaság közgyűlésének összehívására vonatkozó speciális szabályok megsértésére jelent példát különösen a Fővárosi Ítéltábla Gf. 40.211/2015/3. számú döntésében foglalt ügy, mellyel kapcsolatban elmondható, hogy a bíróság álláspontja szerint a perindítási jogosultság független a tag (részvényes) személyes érintettségétől, nem korlátozható azon határozatokra, melyek személyét érintően konkrét jogsérelemmel járnak⁷⁵, így a közvetlen jogsérelem hiánya önmagában a perindítási jog gyakorlását nem teszi visszaélésszerűvé. A Ptk. 3:272.§ (1) bekezdésében⁷⁶, valamint az alapszabályban előírt tájékoztatás az előterjesztésekre, határozati javaslatok elérhetőségére vonatkozóan a közgyűlési meghívóban, az ítéltáblai határozatban foglalt esetben nem szerepelt.

⁷⁴ Ptk. 3:19.§ (2) f)

⁷⁵ BARTA Judit: „A gazdasági társaság határozatainak bírósági felülvizsgálata és annak elhatárolási kérdései a Ptk., a Ctv. és a bírói gyakorlat alapján” in *Opuscula Civilia* (2018-2019) p.31.

⁷⁶ 3:272. § [A közgyűlés összehívásának speciális szabályai nyilvánosan működő részvénytársaságoknál]
(1) Nyilvánosan működő részvénytársaság esetén a közgyűlésre szóló meghívót a közgyűlés kezdő napját legalább harminc nappal megelőzően, a társaság honlapján kell közzétenni. A közgyűlésre szóló meghívó tartalmazza a napirend kiegészítésére való jog gyakorlásának feltételeit is, továbbá feltünteti a határozattervezetek és a közgyűlés elé terjesztendő dokumentumok eredeti és teljes terjedelmű szövege elérhetőségének helyét.

Az említett példákból is látható, hogy ezek az ügyek főként az ítélőtáblák és nem a Kúria előtt folynak, gazdasági ügyszakban 2024-ben kutatásom során egyetlen Kúria által meghozott precedensképes határozatot sikerült találnom, Gfv.30.355/2023/6. szám alatt, e határozat elvi tartalma a következő: „ *A társasági határozat hatályon kívül helyezésére csak az ad alapot, ha az jogszabálysértő, vagy a létesítő okiratba ütközik. A bíróság azt nem vizsgálhatja, hogy milyen megfontolás vezetett a meghozatalához. A Ptk. 3:102.§ (3) bekezdése alapján egyhangú határozatot igényel a társasági szerződésben bármely kérdésben az egyes, vagy valamennyi tag részére biztosított többlet jog megvonása, korlátozása.*”

Ilyen ügyek tehát ritkán kerülnek a Kúria elé, így csupán ezeket említve nem lenne lehetséges a jogszabályhellyel kapcsolatos bírói gyakorlat lefedése, az ítélőtáblai határozatokat is figyelembe véve sokkal inkább szemléltethető, hogy e tárgykörben milyen típusú perek folynak főként a bíróságokon.

IV. FEJEZET

A TÁRSASÁGI HATÁROZAT BÍRÓSÁGI FELÜLVIZSGÁLATÁNAK ELHATÁROLÁSA A TÖRVÉNYESSÉGI FELÜGYELETI ELJÁRÁSTÓL

A Ctv. kapcsolódó szabálya

A Ptk. 3:34.§ (1) bekezdésének első mondata szerint a jogi személyek feletti általános törvényességi felügyeletet a jogi személyt nyilvántartó bíróság látja el. A gazdasági társaságok cégek, amelyek felett az általános törvényességi felügyeletet a cégbíróság látja el *a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény* (a továbbiakban: Ctv.) vonatkozó szabályai alkalmazásával. Ez a tény indokolja azt, hogy a cégbíróság törvényességi felügyeletét érintően is vizsgálatra kerüljön a jogsértő társasági határozatok elleni jogorvoslat.

A Ctv. 74.§ (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy *nincs helye törvényességi felügyeleti eljárásnak, ha az arra vonatkozó igény a 65-70.§-ban meghatározott vagy más polgári perben, illetve közigazgatási hatósági eljárásban érvényesíthető.*

A BH2018. 257. szám alatt közzétett esetben a Kúria azt mondta ki, hogy azt kell vizsgálni, hogy peres vagy közigazgatási út lehetősége fennáll-e annak biztosítására, hogy a kérelmező az általa elérni kívánt jogi helyzetet hatékonyan és célirányosan elérhesse az általa igénybe vehető más eljárásokban, avagy a kívánt jogi helyzet létrejöttét a cégbíróság törvényességi felügyeleti intézkedése tudja biztosítani. Tehát nem általánosságban, hanem az adott kérelmező és kérelmezett viszonyában, az elérni kívánt jogi helyzet figyelembevételével kell állást foglalni abban, hogy a cégbíróságnak fennáll-e a törvényességi felügyeleti hatásköre a kérelem elbírálására.

A Ctv. 74. § (3) bekezdése szerint ugyanazon igény érvényesítésére a párhuzamos bírósági hatáskör kizárt, és a törvény a nemperes cégtörvényességi hatáskörrel szemben elsőbbséget biztosít a bíróság peres hatáskörének. A bekezdésben felsorolt korlátozások, kivételek alapvető célja a párhuzamos, más bírósági, hatósági eljárásokkal konkuráló eljárások kiküszöbölése.

A társasági határozattal szembeni jogorvoslat a tagot peres eljárás keretében illeti meg, így az alaki és a tartalmi okból sérelmesnek vélt határozattal szemben törvényességi felügyeleti eljárás nem, csak a határozat peres úton történő bírósági felülvizsgálata kezdeményezhető,⁷⁷ ennek alapvető oka a peres eljárás nemperes eljárással szembeni primátusa, hiszen ekkor a

⁷⁷ Ptk.3:35.§

célszerűséget az szolgálja, hogy a tényállás minél pontosabban feltárásra kerüljön, ennek eszköze pedig a teljes körűen lefolytatott bizonyítás, amely csak peres eljárás esetében mentes a korlátoktól.⁷⁸

Ennek gyakorlatban megjelenő, bíróság általi alátámasztására jó példa a BDT2017.3727. számú döntvény, mely kimondta, hogy *a változásbejegyzési kérelem tárgyához kapcsolódó, azzal együttesen elbírálendő törvényességi felügyeleti ügyre is irányadó az a szabály, amely szerint nincs helye törvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezésének, ha az igény peres úton érvényesíthető. Ezért, ha a változásbejegyzési kérelem alapja valamely, a tag által alaki vagy tartalmi okból sérelmesnek vélt társasági határozat, ennek jogorvoslata a tagot peres eljárásban illeti meg.* A bíróság az eljárás jogszerűségét úgy határozta meg, hogy ilyenkor a törvényességi felügyelet iránti kérelmet érdemi vizsgálat mellőzésével azonnal el kell utasítani és a változás bejegyzése iránt kell intézkedni, a megfelelően előterjesztett kérelem esetén.

A BDT2021. 4347. szám alatt közzétett ügyben kérelmező a Ctv. 74. § (1) bekezdés d) pontja alapján 2019. december 19-én törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatását kérte a kérelmezettel szemben. A Ptk. 3:21. § (1) bekezdésében, a 3:109. § (2) bekezdésében, a 3:185. § (1)-(2) bekezdéseiben foglaltak, valamint a kérelmezett szervezetére és működésére vonatkozó jogszabályi rendelkezések betartására kérte kötelezni a kérelmezettet és vezető tisztségviselőjét. Kérte annak megállapítását is, hogy a kérelmezett ügyvezetése elvonja az osztalékfizetésről szóló döntési hatáskört a kérelmezett taggyűléstől, amely gyakorlata a Ptk. fentebb hivatkozott rendelkezéseibe ütközik, sérti a nem aktív korú (nyugdíjas) tagok osztalékhoz való jogát.

A Fővárosi Ítéltábla szerint, osztalékfizetésről szóló döntés azonban minden egyes évben a társaság egyedi határozata alapján történik. Amennyiben a kérelmező a taggyűlés vagy akár az ügyvezető ezzel kapcsolatos határozatát - tartalmi okokból, a hatáskörük túllépése miatt, vagy bármely más okból - jogszabálysértőnek vagy a kérelmezett létesítő okiratába ütközőnek tartja, akkor a Ptk. 3:35. §-a szerint polgári pert indíthat vagy igényét választottbíróság előtt érvényesítheti.

⁷⁸ Ezt példázza a BDT2023. 4697. szám alatt közzétett ügyben meghozott határozat, illetve az ügy fejrésze:

I. A törvényességi felügyeleti eljárásban csak okirati bizonyításnak, valamint az ügyben érintettek személyes meghallgatásának van helye. II. Az üzletész-adásvételi szerződés létre nem jöttének megállapításához szükséges bizonyítás, az aláírás valódiságának vizsgálata tipikusan olyan összetett bizonyítást igényel, amelynek lefolytatását a törvényességi felügyeleti eljárás korlátozott, főszabályként csak okirati bizonyításra, a felek személyes meghallgatására szorítkozó bizonyítási rendszere nem teszi lehetővé. A cégbíróság hatáskörét ezért meghaladja ennek vizsgálata. Az üzletész-adásvételi szerződés létre nem jöttének megállapítása polgári peres útra tartozik, ezért az adott ügyben nincs helye törvényességi felügyeleti eljárásnak.

Ezen okból törvényességi felügyeleti eljárás nem folytatható a Ctv. 74. § (3) bekezdése értelmében.

A két jogintézmény elválasztásának problémája a gyakorlatban megjelenik a tagot illető felvilágosítás és iratbetekintési jog kapcsán is. A Ptk. a titoktartási és felvilágosítási kötelezettség⁷⁹ kapcsán kimondja: „A vezető tisztségviselő a jogi személy tagjai, tagság nélküli jogi személy esetén a jogi személy alapítói részére köteles a jogi személyre vonatkozóan felvilágosítást adni, és számukra a jogi személyre vonatkozó iratokba és nyilvántartásokba betekintést biztosítani. A felvilágosítást és az iratbetekintést a vezető tisztségviselő a jogosult által tett írásbeli titoktartási nyilatkozat tételéhez kötheti.”

A következő bekezdés⁸⁰ e jog indokolatlan megtagadására az alábbi megoldást fogalmazza meg: „Ha a felvilágosítást kérő a felvilágosítás megtagadását indokolatlannak tartja, a nyilvántartó bíróságtól kérheti a jogi személy kötelezését a felvilágosítás megadására és az iratbetekintés biztosítására.” Mely nem jelent mást, mint törvényességi felügyeleti eljárás kérelmezését.

Ettől az esettől elkülönítendő, ha társasági határozat zárja ki fenti jogok valamelyikét és nem a vezető tisztségviselő, mert itt felmerülhet a jogszabályba vagy létesítő okiratba ütközés, mely már a határozat bírósági felülvizsgálatának tárgyát fogja képezni. Ezen elv mentén született meg a BDT2017.3636. számú határozat egy zártkörűen működő részvénytársaság ügyében, ahol is megállapította a bíróság, hogy *a társaság részvényese az információs joga gyakorlásától, illetve az annak kikényszerítésére irányuló cégtörvényességi eljárástól csak akkor zárható el a társasági határozat felülvizsgálatára irányuló peres útra hivatkozással, amennyiben a társaság valamely szerve a konkrét, aktuális iratbetekintési kérelem esetében hozott megtagadó testületi határozatot.*

Hasonlóság és különbség a két jogintézmény között

Alapvető különbség a két jogintézmény között, hogy a törvényességi felügyeleti eljárás polgári nemperes eljárás⁸¹, melynek célja, hogy a cégbíróság intézkedéseivel a cég törvényes működését kikényszerítse. Társasági határozat bírósági felülvizsgálata ezzel szemben a törvényszék előtt zajlik.

⁷⁹ Ptk.3:23.§ (1)

⁸⁰ Ptk.3:23.§ (2)

⁸¹ Ctv.72.§(1)-(2) bek.

Fontos vizsgálni e két eljárás megindítására nyitva álló határidőket, illetve az azok közötti különbséget, ugyanis felmerülhet olyan eset, amikor a felülvizsgálatra nyitva álló határidő elmulasztása miatt indítanak törvényességi felügyeleti eljárást.

Bírósági felülvizsgálat iránti keresetet ugyanis – a már korábban kifejtettek szerint – attól az időponttól számított harminc napon belül lehet indítani, amikor a jogosult a határozatról tudomást szerzett vagy szerezhette volna.

Hiszen amíg a bírósági felülvizsgálatnál a keresetindításra vonatkozó határidő tekintetében a törvény – a már korábban kifejtettek szerint – azt mondja ki, hogy attól az időponttól számított harminc napon belül lehet indítani, amikor a jogosult a határozatról tudomást szerzett vagy szerezhette volna, tehát nem azt tekintjük kezdő időpontnak, amikor vele a határozatot közölték, és a határozat meghozatalától számított egyéves, jogvesztő határidő elteltével per nem indítható⁸², addig törvényességi felügyeleti eljárást az arra okot adó körülménytől való tudomásszerzéstől számított harminc napon belül, illetve az eljárásra okot adó körülmény bekövetkezésétől számított egyéves jogvesztő határidőn belül lehet kérni. Ez utóbbi határidő azért is hosszabb, mert, ha a cég valamely jogszabálysértő helyzetet vagy állapotot nem szüntet meg, az eljárás megindítása mindaddig kérhető, amíg a helyzet vagy állapot fennáll.⁸³ Így lehetséges az, hogy kicsúszva a peres úton történő igényérvényesítésre nyitva álló határidőből, sok esetben kerül sor a nemperes eljárás igénybevételére, mely azonban nem enged teljes körű bizonyítást, csak okirati bizonyításnak és meghallgatásnak van helye.⁸⁴

Itt is szükséges megemlíteni azt a speciális esetet, amikor részvénykönyvi bejegyzés határozattal történő megtagadásánál e határozattal szemben bírósági felülvizsgálat kezdeményezhető. Amennyiben ugyanis az rt. nem hoz alakszerű határozatot a részvénykönyvi bejegyzés megtagadásáról, akkor az érintett részvényes törvényességi felügyeleti eljárást kezdeményezhet a határozat hiányára tekintettel, amelyre a peres eljárást lehetne alapozni.

A társasági határozatok bírósági felülvizsgálatának, valamint a törvényességi felügyeleti eljárásnak a kezdeményezése látszólagos átfedésben vannak egymással.

Ennek egyik oka, hogy hasonlóság mutatkozik a két jogintézmény között, a Ctv. alapján törvényességi felügyeleti eljárásnak lehet helye például akkor is, ha

⁸² Ptk. 3:36.§ (1)

⁸³ Ctv. 79.§ (1)

⁸⁴ BARTUS Éva Magdolna: „A társasági jogi jogviták, kiemelten a társasági határozatok felülvizsgálata és a tag kizárás iránti per bemutatása a bírósági joggyakorlat alapján” in *Jogi Fórum* (2022) p. 22

- a cég a működése során a szervezetre és működésre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, valamint a létesítő okiratban foglaltakat nem tartja be.⁸⁵

Ebbe a keretbe beleillik a Ptk. már idézett rendelkezése, miszerint, a gazdasági társaság bármely tagja kérheti a társaság szervei által hozott határozatok bírósági – peres eljárásban történő – felülvizsgálatát arra hivatkozva, hogy a határozat a törvény vagy más jogszabály rendelkezésébe vagy a társasági szerződésbe ütközik. A látszólagos átfedésre utal továbbá az is, hogy a Ctv. szerint, a törvényes állapot helyreállítása érdekében a cégbíró *megsemmisítheti* a cég által hozott jogszabálysértő vagy a cég létesítő okiratába ütköző határozatot, és szükség esetén megfelelő határidő kitűzésével új határozat hozatalát írja elő.⁸⁶

A gyakorlatban azonban a törvényeknek nem megfelelő működés nem a jogszabálysértő, illetve létesítő okiratba ütköző határozatok meghozatalát jelenti. Jogsértő működésről szólhatunk, ha a gazdasági társaság nem tartja be a szervezetre és működésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, illetve a létesítő okiratában foglaltakat. Például a nyilvánosan működő részvénytársaságnak nincs audit bizottsága, a társaság legfőbb – kötelező felügyelőbizottság fennállása mellett – elfogadja úgy az éves beszámolót, hogy a társaságnál működő felügyelőbizottság írásbeli jelentése nem állt rendelkezésre, a társaságnál nem hívják össze a legfőbb szerv ülését, a vezető tisztségviselők mandátuma lejárt, nem választottak új vezető tisztségviselőt, stb.

A Ctv. felhívott rendelkezésére tekintettel a tag kérelme alapján a jogszabálysértő határozat törvényességi felügyeleti eljárásban történő szankcionálására nem kerülhet sor.

A jogszabályi rendelkezéseket és a bírói gyakorlatot együttesen figyelembe véve konklúzióként elmondható, hogy nem azonos a személyi kör a társasági határozatok bírósági felülvizsgálatának kezdeményezésére, illetve a törvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezésére jogosultak tekintetében. Amint azt a BDT2014.3164. számú bírósági határozat is kimondja egy kft. ügyvezetésével és tagváltozásával kapcsolatos ügyben, törvényességi felügyeleti kérelemmel igen, de bírósági felülvizsgálat iránti kérelemmel nem élhet a tagsági viszonnal még (vagy már) nem rendelkező személy. Mivel kft. üzletrész-átruházásnál a tagsági jogok az új tagot a tagsági jogviszony ügyvezetőhöz való szabályszerű bejelentéstől kezdődően, már a tagváltozás cégjegyzékbe történő bejegyzése előtt is megilletik, és ebbe beletartozik a perindítási jog, így e konkrét esetben is a peres eljárás primátusa érvényesült, törvényességi felügyeleti eljárást már nem kezdeményezhetett.

⁸⁵ Ctv. 74. § (1) d)

⁸⁶ Ctv. 81. § (1) c)

Különbséget kell tenni törvényességi felügyeleti eljárás esetén a hivatalbóli és a kérelemre történő eljárás között is.⁸⁷ Kérelmet jogosult előterjeszteni az ügyész, a cég tevékenységének ellenőrzésére jogosult hatóság vagy közigazgatási szerv, illetve a területileg illetékes gazdasági és szakmai kamara (jogszabályban meghatározott feladataik teljesítése körében), továbbá annak a személynek is, akinek az eljárás lefolytatásához jogi érdeke fűződik és azt valószínűsíti. Utóbb említett meghatározás tisztázásra került a bíróság BDT2015.3387. számú döntésében, így ez azon személyi kört jelenti, akinek *jogviszonyára, jogainak gyakorlására, kötelezettségei teljesítésére közvetlen hatással van a bíróság döntése*. Itt lehet átfedés a felülvizsgálati kérésre jogosultak – úgy, mint a tagok, vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag – körével is.

A két jogintézmény kapcsolata

Nem befolyásolja a társasági határozat bírósági felülvizsgálatát, ha a megtámadott határozat alapján a cégbíróság a változást már bejegyezte a cégjegyzékbe – például bejegyezte az új felügyelőbizottsági tagot, illetve rögzítette a társasági szerződésmódosítás időpontját.

Előfordulhat, hogy ugyanazon társasági határozattal szemben nemcsak peres eljárás van folyamatban, hanem folyik a határozat alapján a bejegyzési eljárás is, és a bejegyzési kérelem elutasítása érdekében a 78. § szerint törvényességi felügyeleti kérelmet is előterjesztenek. Ilyen esetben az lenne a célszerű, hogy a bejegyzési eljárás és a törvényességi felügyeleti eljárás a peres eljárás befejezéséig felfüggesztésre kerüljön.

Amennyiben a cégbíróság a bejegyzési eljárást nem függeszti fel, hanem érdemben elbírálja a bejegyzési kérelmet és a peres eljárásban is támadott határozat alapján bejegyzik a kért adatot, ez a döntés a peres bíróságot nem köti. A peres bíróság ettől eltérő tartalmú döntést is hozhat, a legfőbb szervi határozatot hatályon kívül helyezheti, mely azzal jár, hogy a cégbíróságnak a cégjegyzéket összhangba kell hoznia a jogerős ítéletben foglaltakkal, ha a jogerős ítéletről tudomást szerez. Ugyanakkor önmagában az, hogy a peres bíróság a keresetet elutasította (az adott határozat hatályon kívül helyezéséről nem rendelkezett) nem jelenti azt, hogy a cégbíróságnak a határozat alapján a cégjegyzékbe az adatot be kellene jegyeznie. A peres bíróság ugyanis döntése meghozatalakor kötve van a keresetben foglaltakhoz, a cégbíróságot ez nem köti.

⁸⁷ Ctv.75.§ (1)

ZÁRSZÓ

Összegzésképp elmondható a történeti rész tekintetében, hogy nagy ívű a társasági határozatok bírósági felülvizsgálatára vonatkozó szabályozás fejlődése, hiszen egy alapvetően részvénytársasági jogintézményből, végül a hatályos jogszabályok által általános jogi személy jogintézménnyé vált e szabályozás. Ezen felül egyre szélesebb személyi körben biztosította a felülvizsgálatot, valamint a hatályon kívül helyezés mellett – egyfajta figyelmeztetésként – a határozat jogsértő jellegének bírói megállapítása is szóba jöhet, enyhébb jogsérelem esetén.

A Ptk. és a Ptké. ugyan igyekezett a lehető legteljesebb módon biztosítani a szabályozást, ugyanakkor lehetetlen a bírói gyakorlatban felmerülő valamennyi problémára konkrét rendelkezést találnunk, így a Ptk.-ban nem szereplő jogkérdéseket a bírói gyakorlatnak kellett megoldania, amint láttuk azt például a szindikátusi szerződésbe ütköző határozatok esetén. Hasonló, a gyakorlat által orvosolt problémát jelentett az a kérdés, hogy honnan szükséges számítani a szubjektív, valamint objektív keresetindítási határidőt, mikortól és meddig számít valaki tagnak, amelyre a dolgozat az elemzett bírósági határozatok, döntvények révén szintén igyekezett választ adni.

Bár a jogalkotó ezt a jogintézményt a jogi személyek közös szabályai között helyezte el, ami magasabb absztrakciót kíván, mintha csak egyes gazdasági társaságokra, vagy általában a gazdasági társaságokra vonatkozna, ez az általánosabb szint önmagában nem tette nehezebbé a jogalkalmazást, illetve a határozatok felülvizsgálatának jogintézményét.

A dolgozat üzenete pontosan ez: szükség van a jogi személyek, és különösen a gazdasági társaságok határozatainak bírósági felülvizsgálatára, hiszen a bírói döntések számából is kitűnik, hogy a gazdasági társaságok törvényes működésének valóban hasznos garanciájáról van szó és a tételes jogi szabályozást szervesen kiegészítik e gyakorlati döntések.

A jogesetek tematizálása rámutatott, hogy többségében vannak azok az esetkörök, amikor valamilyen formai hiba okozza a társasági határozat jogszabályba, konkrétan, Ptk.-ba ütközését, mert nem lett időben kiküldve a meghívó, nem érvényesült az írásbeliség követelménye, érintett tag szavazott, nem volt a napirend, sőt most már a napirendi pont is megfelelően részletezve, stb. Ez arra enged következtetni, hogy a gazdasági társaságok a működésük, döntéshozataluk során nem tartják be maradéktalanul a Ptk. előírásait.

A tartalmi jogsértések száma érzékelhetően kevesebb, ugyanakkor itt inkább előfordulnak olyan okok, amelyek jogértelmezést igénylő kérdésre vezethetők vissza.

A törvényességi felügyeleti eljárással való összehasonlítás vonatkozásában egyértelműen tisztázandó kérdés, hogy párhuzamosan nem futhat a két eljárás és magát a cégbejegyzési eljárást nem befolyásolja egy ilyen per mert csak abban az esetben akkor lehet helye a cégjegyzék-adatok javításának, ha jogerősen megállapítják, hogy egy meghozott határozat jogsértő.

A jogösszehasonlítást illetően a francia tételes jogi szabályozás kevésbé részletes, mint a magyar és a társasági határozat semmisségét bírósági úton kimondó jogintézmény nem is feleltethető meg egy az egyben a magyar bírósági felülvizsgálattal, ugyanakkor indokoltnak tartottam egy európai példa említését, ezzel is indikálva a hazai szabályozás fejlettségét és létezésének szükségességét.

Akár a jogintézmény alkalmazása, akár a gazdasági társaságok határozatainak felülvizsgálata során hozott bírósági döntéseket nézzük, látható azok számossága, tartalmi gazdagsága, ami tanúsítja, hogy egy élő és a gyakorlatban szükséges jogintézményről van szó, ami közvetlen, és immanens garanciája a gazdasági társaságok törvényes működésének.

A jogsértések mélysége eltérő, vannak súlyosabb és kevésbé súlyos esetek, így a bírói gyakorlat él annak lehetőségével, hogy csak a jogsértést állapítsa meg, de magát a határozatot ne helyezze hatályon kívül, azaz ne zavarja meg a gazdasági társaság működését, az enyhébb jogsértések esetében.

Irodalomjegyzék

1. ALFÖLDY Ede: Részvényjogi vitás kérdések. 1. [r.] A közgyűlési határozat megtámadásának joga. In: *Jogtudományi közlöny*, 1922., 57.évf. 10. sz.
2. APÁTHY István: Kereskedelmi jog. (A magyar kereskedelmi törvény alapján). *Eggenberger féle könyvkereskedés kiadása, Budapest, 1876.*
3. BÁRDOS Péter: Megjegyzések az új Ptk. kárfelelősségi szabályaihoz, in *Jogtudományi Közlöny*. 2014/4. szám
4. BARTA Judit: „A gazdasági társaság határozatainak bírósági felülvizsgálata a joggyakorlat tükrében” in *Debreceni Jogi Műhely*, 2023. évi (XX. évfolyam) 1-2. szám (2023. augusztus 31.)
5. BARTA Judit: „A gazdasági társaság határozatainak bírósági felülvizsgálata és annak elhatárolási kérdései a Ptk., a Ctv. és a bírói gyakorlat alapján” in *Opuscula Civilia* (2018-2019)
6. BARTA–HARSÁNYI–MAJOROS–ANTAL: Gazdasági társaságok a Polgári Törvénykönyvben (2016, *Patrocinium*)
7. BARTUS Éva Magdolna: „A társasági jogi jogviták, kiemelten a társasági határozatok felülvizsgálata és a tag kizárás iránti per bemutatása a bírósági joggyakorlat alapján” in *Jogi Fórum* (2022)
8. BODOR Mária: „A jogi személy határozatainak bírósági felülvizsgálatáról” in *Gazdaság és Jog* 2023/5-6. szám
9. ENGEL Aurél: A részvénytársasági közgyűlési határozatoknak megtámadása. [13. r. Az ítélet és következményei. - Mily jogok védelmére nem kell megtámadási per? - Van-e keresete a társaságnak az egyes részvényes ellen a közgyűlési határozat érvényes voltának megállapítására?] In: *Jogtudományi közlöny*, 1904., 39. évf. 41.sz.
10. FARKAS Csaba: „A társaság határozatainak bírósági felülvizsgálata” in *Jogászvilág*; 2015. június 23.
11. FERENCZ Barnabás: A magyar társasági jog modernizálása az 1930. évi V. törvénycikkben különös tekintettel a korlátozott felelősségű társaságokra. DOI: 10.15170/DIKE.2023.07.01.05 In *Diké*, 2023., 7. évf. 1. szám, 53. <https://journals.lib.pte.hu/index.php/dike/article/view/6585/6239>
12. PAPP Tekla: Atipikus szerződések, *Opten Kiadó (Budapest, 2015.)*
13. SÁRKÖZY Tamás: A gazdasági társaságok közös szabályairól in *GJ*, 2011/7-8.

14. SZARVAS Júlia: A szindikátusi szerződés – avagy gondolatok egy nem létező szerződéstípus érvényességéről
15. SZENDE Péter Pál: A korlátolt felelősségű társaság, *Grill Károly könyvkiadóvállalata, Budapest, 1927.*, <https://digitalia.lib.pte.hu/hu/szende-peter-pal-a-korlatolt-felelossegu-tarsasag-grill-bp-1927-5145#page/172/mode/1up>
16. TÖRÖK Tamás: „A jogi személy határozatainak bírósági felülvizsgálata” in *Gazdaság és Jog, 2021/1. szám*
17. VÉKÁS Lajos – GÁRDOS Péter (szerk.): Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez
18. VERESS Emőd: A szindikátusi szerződés V. fejezet – (5.2.3. A szavazati megállapodás érvényessége)

Jogszabályi hivatkozások, bírósági döntések

1. 1875. évi XXXVII. törvénycikk – kereskedelmi törvény (Kt.)
2. 1930. évi V. törvénycikk a korlátolt felelősségű társaságokról és a csendes társaságokról
3. 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről (régi Ptk.)
4. 1988. évi VI. törvény a gazdasági társaságokról (első Gt.)
5. 1997. évi CXLIV. törvény a gazdasági társaságokról (második Gt.)
6. 2006. évi IV. törvény a gazdasági társaságokról (harmadik Gt.)
7. 2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról
8. 2010. évi XXXVIII. törvény a hagyatéki eljárásról
9. 2013. évi CLXXVII. törvény a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről (Ptké.)
10. 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (új Ptk.)
11. 3/2022. Jogegységi határozat
12. 3165/2021. (IV.30.) AB határozat [51]
13. Code de commerce de France
14. Code civil de France (version consolidée au 15 décembre 2019)
15. 4/2003. PJE
16. AB. IV/01617-0/2024 Alkotmányjogi Panasz
17. BDT2019. 4019.
18. BDT2019. 4020.

19. BDT2017. 3684.
20. BDT2018. 3953.
21. BDT2003. 869.
22. BDT2010. 2372.
23. BDT2010. 2372.
24. BDT2011. 2558.
25. BDT2011. 2558.III.
26. BDT2012. 2827.
27. BDT2014. 3085.
28. BDT2014. 3122.
29. BDT2014. 3139.
30. BDT2014. 3164.
31. BDT2015. 3387.
32. BDT2016. 3532.
33. BDT2016. 3554.
34. BDT2017. 3727.
35. BDT2017. 3636.
36. BDT2017. 3768.
37. BDT2017. 3781.
38. BDT2018. 3800.
39. BDT2018. 3828.
40. BDT2018. 3890.
41. BDT2019. 3980.
42. BDT2019. 4019
43. BDT2019. 4019.
44. BDT2019. 4020
45. BDT2019. 4101.
46. BDT2020. 4206.
47. BDT2020. 4211.
48. BDT2021. 4383.
49. BDT2021. 4347.
50. BDT2022. 4479.
51. BDT2023. 4697.
52. BH2001. 182.

53. BH2014. 155.
54. BH2018. 19.
55. BH2018. 257.
56. BH2020. 117.
57. BH2020. 307.
58. BH2020. 81.
59. BH2021. 3.80.
60. Debreceni Ítéltábla Gf.30.092/2015/6.
61. Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.211/2015/3.
62. Fővárosi Ítéltábla Gf.40.211/2015/3.
63. Fővárosi Ítéltábla Gf.40.606/2017/5.
64. Fővárosi Ítéltábla Gf. 40.426/2018/5.
65. Fővárosi Törvényszék G. 41.341/2016/9.
66. Fővárosi Törvényszék G.44.469/2015/18.
67. Győri Ítéltábla Gf.20.040/2020/8.
68. Győri Ítéltábla Gf.20.121./2016/6.
69. Győri Ítéltábla Pf.IV.20.070/2022/7.
70. Jpe.III.60.013/2022/8.
71. Kommentár a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvényhez
72. Kúria BH2014. 155.
73. Kúria BH2021.3.80
74. Kúria Gfv. 30.338/2021/8.
75. Kúria Gfv.30.269/2019/9.
76. Kúria Gfv.30.386/2021/5.
77. Kúria Gfv.30.414/2021/5.
78. Kúria Gfv.30.355/2023/6.
79. Pécsi Ítéltábla Gf.40.032/2016/11.
80. Pécsi Ítéltábla Gf.40.041/2016/9.
81. Pécsi Ítéltábla Pf. 20.121/2016/6.
82. PJD2016.12.
83. PJD2017.15.
84. PJD2017.18.
85. PJD2017.19.
86. PJD2018.23.

- 87. PJD2018.6.
- 88. PJD2020.33.
- 89. PJD2020.36.
- 90. PJD2020.9
- 91. Szegedi Ítéltábla Gf. 30.059/2013/9.
- 92. Szegedi Ítéltábla Gf. 30.436/2012/12.
- 93. Veszprémi Törvényszék G.40.043/2015/9.
- 94. Magyarország Alaptörvénye